

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۱/۰۵

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	ریاضیات	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه

ریاضیات



- ۱- از گروهی پرسیدند چند نفرید، گفتند: «ما و ما و نصف ما و نصفه‌ای از نصف ما، گر تو هم با ما شوی، ما جملگی صد می‌شویم.» نصف این گروه چند نفرند؟
- ۲- محیط مربعی که قطر آن $4\sqrt{3}$ باشد، کدام است؟
- ۳- اگر یکی از ریشه‌های معادله $2x^2 - ax + 28 = 0$ برابر -4 باشد، مجموع ریشه‌های این معادله کدام است؟
- ۴- اگر معادله $\frac{x}{a-x} + \frac{a-x}{x} = \frac{a}{x}$ دارای جواب $x=2$ باشد، حاصل ضرب ریشه‌های معادله $2x^2 - ax + a - 14 = 0$ چقدر است؟
- ۵- مجموع معکوس دو عدد زوج متوالی برابر $\frac{y}{34}$ است. حاصل جمع این دو عدد کدام است؟
- ۶- اگر $(3a+5, ab) = (7, 4)$ باشد، حاصل $b-6a$ کدام است؟
- ۷- به ازای چه مقادیری از a رابطه $\{(1, 4), (a+1, 5), (1, a^2-3a), (5, 2)\}$ یک تابع است؟
- ۸- در تابع با ضابطه $f(x) = \frac{\sqrt{x}}{x+1}$ ، حاصل $f(4) - f(9)$ برابر کدام است؟
- ۹- در تابع خطی f داریم $f(1) = -2$ و $f(-2) = 7$. حاصل $\frac{f(3)}{f(-1)}$ کدام است؟
- ۱۰- یک شرکت برای تولید x کالا، $C(x) = 3000 + 50x$ تومان هزینه می‌کند و هر کالا را 70 تومان می‌فروشد. این شرکت حداقل چه تعداد از این کالا را باید بفروشد تا سوددهی آغاز شود؟

۱- ۲۶ (۱) ۱۸ (۲) ۱۲ (۳) ۵۰ (۴)

۲- ۱۶ (۱) $8\sqrt{3}$ (۲) $4\sqrt{6}$ (۳) $8\sqrt{6}$ (۴)

۳- ۱۵ (۱) $7/5$ (۲) -15 (۳) 15 (۴)

۴- ۴ (۱) -4 (۲) 5 (۳) -5 (۴)

۵- ۶ (۱) 10 (۲) 14 (۳) 18 (۴)

۶- ۲ (۱) -2 (۲) 10 (۳) -10 (۴)

۷- $1, 4$ (۱) فقط 4 (۲) فقط 1 (۳) هیچ مقدار a (۴)

۸- $0/1$ (۱) $0/2$ (۲) $-0/1$ (۳) $-0/2$ (۴)

۹- ۲ (۱) -2 (۲) 3 (۳) -3 (۴)

۱۰- ۳۰۰ (۱) 301 (۲) 150 (۳) 151 (۴)

اقتصاد



- ۱۱- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی فرضی با فروش سالیانه 750 دستگاه ابزارآلات صنعتی، کدام است؟

اجاره ماهیانه معادل	۴۰۰,۰۰۰ ریال
حقوق متوسط ماهیانه هر کارمند (در مجموع ۴ کارمند)	۲۰۰,۰۰۰ ریال
خرید مواد اولیه سالیانه	۴,۴۵۰,۰۰۰ ریال
ارزش هر دستگاه تولیدشده توسط بنگاه اقتصادی	۳۰۰,۰۰۰ ریال
هزینه استهلاک سالیانه	معادل یک پنجم حقوق سالیانه کارمندان

۱) $225,000,000$ ریال زیان ۲) $204,230,000$ ریال زیان ۳) $204,230,000$ ریال سود ۴) $225,000,000$ ریال سود

۱۲- کدام گزینه مبین پاسخ سؤالات زیر است؟

الف) چگونه می‌توانیم بدون این‌که از تولیدمان کم کنیم، هزینه‌ها را کاهش دهیم؟

ب) مجموعه ویژگی‌های مؤسسات غیرانتفاعی در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

ج) مهم‌ترین دلیل برای مطرح شدن مسئله انتخاب هنگام مواجه شدن با منابع و امکانات مورد استفاده برای رفع نیازها کدام است؟

۱) الف: با استخدام نیروی کار متخصص ب: دارای شخصیتی حقوقی - دارای هدفی غیرسودآور و تجاری - دارای زمینه‌های کاملاً اجتماعی

ج: اهمیت مسئله انتخاب در بهره‌برداری از منابع

۲) الف: با صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی ب: دارای شخصیتی حقوقی - دارای هدفی غیرسودآور و تجاری - دارای زمینه‌های کاملاً اجتماعی

ج: کمیابی منابع و امکانات در دسترس بشر

۳) الف: با صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی ب: نهادی قانونی - دارای هدفی غیرسودآور و غیرتجاری - دارای زمینه‌های انسانی یا اجتماعی

ج: کمیابی منابع و امکانات در دسترس بشر

۴) الف: با استخدام نیروی کار متخصص ب: نهادی قانونی - دارای هدفی غیرسودآور و غیرتجاری - دارای زمینه‌های انسانی یا اجتماعی

ج: اهمیت مسئله انتخاب در بهره‌برداری از منابع

۱۳- در یک جامعه فرضی در سال ۲۰۰۰، اگر کشاورزان هر کیلوگرم سیب تولیدی خود را به ارزش ۶۵۰۰ ریال به واسطه بفروشند، سپس واسطه‌ها،

این مقدار سیب را به ارزش ۷۵۰۰ ریال به «کارخانه‌های تولید کمپوت» بفروشند و در کارخانه سیب‌ها را به کمپوت سیب تبدیل کرده و به

مبلغ ۱۱،۰۰۰ ریال به فروشگاه‌ها فروخته و این فروشگاه‌ها، کالا را به مبلغ ۱۹،۰۰۰ ریال به دست مصرف‌کنندگان برسانند، با احتساب VAT

۱۵٪، پاسخ صحیح سؤالات زیر کدام گزینه است؟ (به ترتیب از راست به چپ)

الف) ارزش افزوده مرحله دوم و چهارم چند ریال است؟

ب) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله اول و سوم چقدر است؟

ج) اعتبار مالیات بر ارزش افزوده مرحله اول و چهارم چقدر می‌باشد؟

۱) الف: ۶۵،۰۰۰ - ۱۱۲۰ ب: ۷۹۵ - ۱۵۶۰ ج: صفر - ۱۶۵۰

۲) الف: ۱۰۰۰ - ۸۰۰۰ ب: ۹۷۵ - ۱۶۵۰ ج: صفر - ۱۶۵۰

۳) الف: ۶۵،۰۰۰ - ۱۱۲۰ ب: ۷۹۵ - ۱۵۶۰ ج: ۹۷۵ - ۱۲،۸۰۰

۴) الف: ۱۰۰۰ - ۸۰۰۰ ب: ۹۷۵ - ۱۶۵۰ ج: ۹۷۵ - ۱۲،۸۰۰

۱۴- کدام گزینه مبین پاسخ درست و کامل سؤالات زیر است؟

الف) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد که نتیجه آن بود.

ب) امکان چندملیتی بودن کدام نوع از محصولات بیشتر از سایر محصولات است؟

ج) وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف توسط دولت، به چه منظوری است؟

۱) الف: تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول ب: صنایع نوزاد استراتژیک ج: به منظور تسهیل و تشویق مبادلاتی است که به نفع

خریداران و فروشندگان است.

۲) الف: تشکیل سازمان دائمی تجارت و صندوق بین‌المللی پول ب: صنایع نوزاد استراتژیک ج: جلوگیری از بروز شرایطی که به مبادلات مردم آسیب می‌زند.

۳) الف: تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول ب: با فناوری‌های پیشرفته‌تر ج: می‌کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای

مبادله بین افراد تضمین کند.

۴) الف: تشکیل بانک جهانی توسعه و سازمان دائمی تجارت ب: با فناوری‌های پیشرفته‌تر ج: حمایت از حقوق مالکیت و اجرای قراردادها تا

شرکت‌های فاقد صلاحیت وارد عرصه مبادلات نشوند.

۱۵- در کدام گزینه به پرسش‌های زیر به درستی پاسخ داده شده است؟

الف) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات خود را از چه طریقی پرداخت می‌کنند؟
ب) عبارت زیر به کدام اشتباه رایج در تصمیم‌گیری اشاره دارد؟

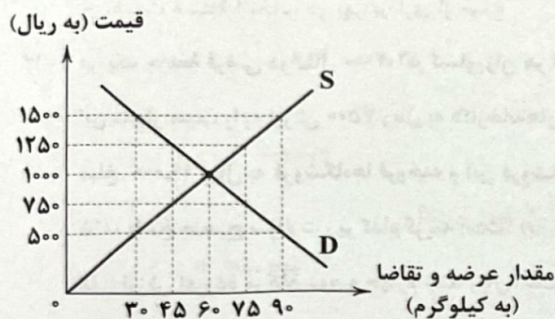
«مهدی دانشجوی بسیار باهوشی است. او که در کنکور رتبه خوبی کسب کرده اما به بازار کار و کارهای آزاد بیشتر علاقه‌مند است و تمایل دارد که بلافاصله بعد از کنکور، کارش را شروع کند و تصمیم گرفته است به جای دانشگاه به آموزشگاه فنی حرفه‌ای رفته و تعمیرات تخصصی موبایل یاد بگیرد تا زودتر به درآمد برسد و او بی‌توجه به سخنان خانواده برای تأمین هزینه‌های فعلی آموزشگاه، زیر بار سنگین انواع بدهی‌ها رفته است.»

- ۱) الف: آن را از فروش خودشان جمع‌آوری و پرداخت می‌کنند. ب: بی‌صبری زیاد در شروع کارها و تصمیم‌گیری
۲) الف: آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند. ب: خودرأی بودن و عدم توجه به هزینه فرصت
۳) الف: آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند. ب: بی‌صبری زیاد در شروع کارها و تصمیم‌گیری
۴) الف: آن را از فروش خودشان جمع‌آوری و پرداخت می‌کنند. ب: خودرأی بودن و عدم توجه به هزینه فرصت

۱۶- با توجه به نمودار زیر، کدام گزینه در رابطه با پرسش‌های زیر صحیح است؟

الف) با توجه به نمودار مقابل، بازار در قیمت ۱۲۵۰ ریال چه وضعیتی دارد؟

ب) هرگاه در بازار قیمت کالایی در حال افزایش باشد، در این حالت دلیل پیشروی قیمت به سمت «قیمت تعادلی» چیست؟



۱) الف: میزان ۳۰ واحد مازاد عرضه ب: به دلیل کمبود تقاضا، قیمت به سمت قیمت تعادلی پیش می‌رود.

۲) الف: میزان ۲۵ واحد مازاد تقاضا ب: به دلیل مازاد تقاضا، قیمت به سمت قیمت تعادلی پیش می‌رود.

۳) الف: میزان ۳۰ واحد مازاد عرضه ب: به دلیل کمبود عرضه، قیمت به سمت قیمت تعادلی پیش می‌رود.

۴) الف: میزان ۲۵ واحد مازاد تقاضا ب: به دلیل مازاد عرضه، قیمت به سمت قیمت تعادلی پیش می‌رود.

۱۷- در کدام گزینه به درستی به سؤالات زیر پاسخ داده شده است؟

الف) «رفتار تولیدکنندگان» با «تغییر قیمت»، نسبتی دارد.

ب) بیل کلینتون، در مورد کدام پیمان‌نامه بیان کرده است: «این پیمان به معنای شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌هاست. اگر من به این امر باور نداشتم، هرگز این معاهده را حمایت نمی‌کردم.»؟

ج) در چه صورتی تجارت خارجی دارای تأثیری منفی برای ما خواهد شد؟

- ۱) الف: معکوس ب: پیمان گات ج: به قدرت و استقلال اقتصادی کشور، آسیب بزند.
۲) الف: مستقیم ب: پیمان گات ج: ما را به سمت اقتصاد تک‌محصولی سوق دهد.
۳) الف: معکوس ب: پیمان نفتا ج: ما را به سمت اقتصاد تک‌محصولی سوق دهد.
۴) الف: مستقیم ب: پیمان نفتا ج: به قدرت و استقلال اقتصادی کشور، آسیب بزند.

۱۸- با توجه به اطلاعات داده‌شده در جدول زیر که هزینه تولید هر کیلوگرم از دو کالای کنجد و کدو حلوایی را در دو کشور ترکیه و پاکستان نشان می‌دهد، گزینه مناسب کدام است؟

کشورها	کالاها	هزینه تولید هر کیلو کدو حلوایی	هزینه تولید هر کیلو کنجد
ترکیه		۱۶,۵۰۰ تومان	۴۵,۲۵۰ تومان
پاکستان		۱۸,۹۰۰ تومان	۳۷,۹۵۰ تومان

۱) براساس اصل مزیت مطلق، بهتر است پاکستان کنجد و ترکیه کدو حلوایی را تولید کند.

۲) براساس اصل مزیت مطلق، ترکیه باید هر دو کالا را تولید کند.

۳) براساس اصل مزیت مطلق، پاکستان باید هر دو کالا را وارد کند.

۴) براساس اصل مزیت مطلق، بهتر است ترکیه کنجد و پاکستان کدو حلوایی را تولید کند.

۱۹- کدام گزینه می‌تواند پاسخ درست و مناسبی برای گزاره‌های ذیل باشد؟

الف) به طور کلی، منابع و عواملی که تولیدکنندگان در فرآیندهای تولیدی خود به کار می‌گیرند، شامل و می‌باشد.

ب) الگوی مرز امکانات تولید، چگونه الگویی است؟

۱) الف: نیروی انسانی - سرمایه - منابع طبیعی ب: الگویی است که کمک می‌کند میزان کارایی تولید کالا توسط یک کشور و قیمت و مقدار خرید منابع تولید را پیدا کنیم.

۲) الف: منابع طبیعی - نیروی کار - سرمایه ب: الگویی است که اجازه می‌دهد درک بهتری از بده - بستان‌های یک کشور در استفاده از منابع کمیاب داشته باشیم.

۳) الف: نیروی انسانی - سرمایه - تکنولوژی ب: الگویی است که کمک می‌کند میزان کارایی تولید کالا توسط یک کشور و قیمت و مقدار خرید منابع تولید را پیدا کنیم.

۴) الف: منابع طبیعی - سرمایه فیزیکی - تکنولوژی و فناوری جدید ب: الگویی است که اجازه می‌دهد درک درستی از بده - بستان‌های یک کشور در استفاده از منابع کمیاب داشته باشیم.

۲۰- در کدام گزینه به پاسخ درست پرسش‌های زیر اشاره شده است؟

الف) پاسخ به سؤال «مالک محصول یا کالای نهایی که به مشتری عرضه می‌شود، کیست؟ یک یا چند نفر؟» منجر به ایجاد کدام مفهوم اقتصادی می‌شود؟

ب) اساس و مبنای کدام نوع از انواع مالیات، ثروت مؤدی است؟

ج) کدام گزینه در مورد کالای جانشین و مکمل درست است؟

د) در شرایطی که اقتصاد کشور ناکارا باشد، وضعیت نقطه تولید در نمودار منحنی مرز امکانات تولید چگونه خواهد بود؟

۱) الف: سازمان تولید ب: مالیات بر دارایی ج: با افزایش قیمت کالای اصلی، منحنی تقاضا برای کالای جانشین آن به سمت بالا حرکت می‌کند. د: در چنین حالتی می‌توان بدون افزایش منابع و با به کارگیری منابع و نیروهای موجود، تولید را افزایش داد، بنابراین نقطه تولید، زیر منحنی مرز امکانات تولید قرار دارد.

۲) الف: شرکت تولیدی ب: مالیات بر ارزش افزوده ج: با کاهش قیمت کالاهای مکمل، منحنی تقاضا برای کالای اصلی به سمت پایین منتقل می‌شود. د: در چنین شرایطی هرگونه تغییر یا جابه‌جایی در نقطه تولید باعث بدتر شدن وضعیت تولیدات کشور می‌شود.

۳) الف: سازمان تولید ب: مالیات مستقیم ج: با کاهش قیمت کالاهای مکمل، منحنی تقاضا برای کالای اصلی به سمت پایین منتقل می‌شود. د: در چنین شرایطی هرگونه تغییر یا جابه‌جایی در نقطه تولید باعث بدتر شدن وضعیت تولیدات کشور می‌شود.

۴) الف: شرکت تولیدی ب: مالیات بر درآمد ج: با افزایش قیمت کالای اصلی، منحنی تقاضا برای کالای جانشین آن به سمت بالا حرکت می‌کند. د: در چنین حالتی می‌توان بدون افزایش منابع و با به کارگیری منابع و نیروهای موجود تولید را افزایش داد، بنابراین نقطه تولید، زیر منحنی مرز امکانات تولید قرار دارد.

علوم و فنون ادبی



۲۱- کدام عبارت نادرست است؟

۱) آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن چهارم معمول گردید و در این باب، قطعه‌های کوتاهی سروده شد؛ اما کسی که قصیده تمام و کمال در این موضوع سرود، «ناصرخسرو» بود؛ سپس «کسایی مروزی» شیوه او را ادامه داد.

۲) زبان فارسی باستان در دوره هخامنشیان (۵۵۹ تا ۳۳۰ ق.م.) رایج بود. آثار برجای مانده از آن، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده است.

۳) شاعران قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی‌رفت.

۴) قرن چهارم هجری، دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی بود. پایه حماسه‌های ملی به زبان فارسی در این قرن گذاشته شد که زبان فارسی را با ادبیات غنی آن به اوج رساند.

۲۲- کاربرد فعل «گسستن» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) دلم به زلف تو عهدی که بسته بود شکستی
- (۲) ز ذرات جهان نگست چون خورشید فیض من
- (۳) رقیبا چون گسستی از دلش سررشته مهرم
- (۴) رشته صبر مرا از هم گسستی دست عشق

۲۳- در کدام گزینه، واج آرایبی با تکرار صامت «ش» احساس نمی‌شود؟

- (۱) فغان کاین لولیان (=کولی‌ها) شوخ شیرین‌کار شهرآشوب
- (۲) به یاد چشم تو خود را خراب خواهم ساخت
- (۳) پیش از اینت بیش از این اندیشه عشاق بود
- (۴) ز کوی میکده دوشش به دوش می‌برند

۲۴- در کدام گزینه «نوع سجع» نادرست ذکر شده است؟

- (۱) الهی، به یاد تو شادانیم و به یافت تو ناتوانیم: مطرف
- (۲) سر عشق نهفتنی است، نه گفتنی: متوازن
- (۳) پادشاهی او راست زیننده، خدایی او راست درخورنده: مطرف
- (۴) هر که در این میدان بکوشد، چشمه معرفت در اندرون وی بجوشد: متوازی

۲۵- سجع در کدام عبارت «ارزش موسیقایی» بیشتری دارد؟

- (۱) هر که خیانت ورزد، پشتش از حساب بلرزد.
- (۲) خداوند تعالی همان خلق را بر او گمارد تا دمار از روزگارش برآورد.
- (۳) طالب علم عزیز است و طالب مال ذلیل.
- (۴) گشاینده در فهمم، زداینده رنگ وهمم؛ پابسته تکلیفام، شایسته تشریفات.

۲۶- در کدام گزینه، آرایه «سجع» دیده نمی‌شود؟

- (۱) هر که با بزرگان ستیزد، خون خود بریزد.
- (۲) به تناقض قول و سستی رأی منسوب گردم و عهد من در دل‌ها بی‌قدر شود.
- (۳) محبت، محب را سوزد، نه محبوب را؛ و عشق، طالب را سوزد، نه مطلوب را.
- (۴) هر که دست از جان بشوید، هر چه در دل دارد بگوید.

۲۷- چند زوج از واژه‌های زیر، می‌توانند با یکدیگر سجع «متوازن» بسازند؟

«(بی‌کران و بی‌شمار) / (محرور و معلوم) / (هجر و درد) / (دوش و خموش) / (آید و گشاید)»

- | | | | |
|--------|--------|----------|---------|
| (۱) دو | (۲) سه | (۳) چهار | (۴) پنج |
|--------|--------|----------|---------|
- ۲۸- هجاهای کدام گزینه را می‌توان به ترتیب، با علامت‌های «U» و «-»، «- - -» نشان داد؟
- | | | | |
|---------------------------|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| (۱) ایمان - درد - بی‌تابی | (۲) خاتمه - عشق - بیزاری | (۳) خانگی - دست - تنهایی | (۴) بادبان - زرد - استوار |
|---------------------------|--------------------------|--------------------------|---------------------------|

۲۹- نمودار هجایی کدام مصراع نادرست است؟

- (۱) تا نپنداری که تنها می‌روی: U - - - U - - - U - - -
- (۲) نه چنان آمده بودم که چنین برخیزم: U U - - U U - - U U - - - - -
- (۳) آن کس که همی‌کند تجلی: - - U - U - U U - - -
- (۴) صنما چنان لطیفی که به جان ما درآیی: U - U - U U - - U - - -

۳۰- کدام گزینه با بیت «شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها» تناسب معنایی دارد؟

- (۱) من از حیرت نمی‌دانم حدیث خویشتن گفتن
- (۲) ز قول عاشقان بشنو سخن‌های جگرسوزم
- (۳) رقیب از رشک من هر دم گریبان گو بدر بر خود
- (۴) من از حیرت نمی‌دانم حدیث خویشتن گفتن
- (۵) مگو احوال درد من به پیش هر هوس‌بازی
- (۶) که من چشم از جمال او نمی‌دانم که بردوزم
- (۷) نه نیک است این که آزدی به گفتار بدآموزم
- (۸) که من چشم از جمال او نمی‌دانم که بردوزم
- (۹) نه نیک است این که آزدی به گفتار بدآموزم

زبان عربی (اختصاصی)



■ عین الصحیح فی الترجمة من أو الی العربية أو المفهوم أو المفردات (۳۷ - ۳۱):

۳۱- «يَجِبُ عَلَى الْمَرْءِ أَنْ يَشْكُرَ خَالِقَهُ الْحَكِيمَ الَّذِي جَهَّزَهُ بِقُوَّةٍ مَفْتَكِرَةً!»

- (۱) انسان باید آفریدگار حکیمش را شکر کند که او را با قدرتی اندیشمند، مجهز کرده است!
- (۲) بر انسان واجب است خالق حکیمی را شکر گوید که به او، قدرت فکر عطا کرده است!
- (۳) باید انسان شکر خالق حکیم را به جا آورد که با توانایی تفکر، او را مجهز کرده است!
- (۴) لازم است که انسان شکر آفریدگار باحکمتش را به جا آورد؛ کسی که او را با قدرتی متفکر تجهیز کرده است!

۳۲- «يُمْكِنُ لِلتَّلَامِيذِ أَنْ يُدِيرُوا اسْتِهْلَاكَ الطَّاقَةِ يَاطْفَاءَ الْمَصَابِيحِ وَ مَكَيْفَ الْهَوَاءِ عِنْدَمَا يَخْرُجُونَ مِنَ الْمَدْرَسَةِ!»:

- (۱) ممکن است که دانش‌آموزانی به هنگام خروج از مدرسه با خاموش کردن کولر و چراغ‌ها در مصرف انرژی صرفه‌جویی کنند!
- (۲) دانش‌آموزانی هستند که وقتی از مدارس خارج می‌شوند، چراغ و کولر را خاموش می‌کنند و مصرف انرژی را مدیریت می‌کنند!
- (۳) دانش‌آموزان می‌توانند زمانی که از مدرسه بیرون می‌روند، با خاموش نمودن چراغ‌ها و کولر، مصرف انرژی را مدیریت کنند!
- (۴) امکان مدیریت مصرف انرژی برای دانش‌آموزانی که از مدرسه بیرون می‌روند، با خاموش نمودن چراغ‌ها و کولرها وجود دارد!

۳۳- «إِنَّ مَطَرَ السَّمَكِ يَحْدُثُ بِسَبَبِ الرِّيحِ الْقَوِيَّةِ الَّتِي تَسْحَبُ الْأَسْمَاكَ مِنَ الْبَحَارِ الْمَجَاوِرَةِ ثُمَّ تُلْقِيهَا عَلَى الْأَرْضِ!»:

- (۱) باران ماهی به دلیل بادهای قدرتمندی رخ می‌دهد که ماهی‌ها را از دریاهای مجاور می‌کشند، سپس آن‌ها را روی زمین می‌اندازد!
- (۲) باران ماهی پدیده‌ای است که به علت گردبادهای قدرتمند پدید می‌آید که ماهی‌ها را از دریاهای مجاور برمی‌دارد و آن‌ها را روی زمین می‌اندازد!
- (۳) باران ماهی را بادهای قدرتمندی به وجود می‌آورد که ماهی را از مجاورت دریاها به آسمان می‌برد و آن‌ها را روی زمین پخش می‌کند!
- (۴) باران ماهی به سبب بادهای نیرومندی بود که می‌وزید، ماهی‌ها از مجاورت دریا به بالا کشیده شدند و سپس روی زمین افتادند!

۳۴- عین الخطأ:

- (۱) يُحَاوِلُ هَؤُلَاءِ الْعَمَلَاءُ إِجْعَادَ التَّفْرِقَةِ بَيْنَ صَفُوفِ النَّاسِ! این عالمان برای ایجاد تفرقه بین صف‌های مردم تلاش می‌کنند!
- (۲) إِرْحَمِ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمُكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ! به کسی که در زمین است رحم کن تا کسی که در آسمان است به تو رحم کند!
- (۳) التَّعَايِشِ السَّلْمِيِّ يُعْطِينَا فُرْصَةً لِنَتَعَارَفُوا! همزیستی مسالمت‌آمیز به ما فرصتی می‌دهد تا یکدیگر را بشناسیم!
- (۴) لَا يَجُوزُ الْإِسَاءَةُ إِلَى شَخْصٍ يَخْتَلِفُ مَعَكَ فِي اللَّغَةِ! بدی کردن به کسی که با تو در زبان تفاوت دارد، جایز نیست!

۳۵- «این پدیده، ده بار در سال اتفاق می‌افتد!»؛ عین الصحیح فی التعرّيب:

- (۱) هذا الظّاهر يُحدِّثُ عشر مرّة في كلّ سنة! (۲) هذه الظّاهرة تُحدِّثُ عشر مرّات في السّنة!
- (۳) ذاك الظّاهر يُحدِّثُ عشر مرّات في سنة واحدة! (۴) هذه ظاهرة تُحدِّثُ مرّة عشرة في السّنة!

۳۶- عین غیر الصحیح حسب الواقع:

- (۱) لَيْسَ لِأَيِّ شَخْصٍ فَضْلٌ عَلَى الْآخَرِينَ بِسَبَبِ اللَّوْنِ!
- (۲) شَرْطِي الْجَمَارِكُ يُفْتَشُّ حَقَائِبَ الْمَسَافِرِينَ فِي الْمَطَارِ!
- (۳) يَحْتَفِلُ الْإِيرَانِيُّونَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ السَّنَةِ الْهَجْرِيَّةِ الْقَمْرِيَّةِ!
- (۴) الْحِفَافُ عَلَى الْمُرَافِقِ الْعَامَّةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ الْمَوَاطِنِ!

۳۷- عین الخطأ لتوضيح المفردات:

- (۱) السّائِح: من يزور الأماكن المختلفة للسياحة! (۲) المهرجان: إجتماع النَّاسِ لحفلة!
- (۳) البطاقة: ورقة صغيرة عليها معلومات! (۴) الحنفيّة: الذي يأخذ الحقّ و يترك الباطل!

■ عین الصحیح فی الجواب عن الأسئلة التالية (۴۰ - ۳۸):

۳۸- عین الخطأ فی العدد أو المعدود:

- (۱) سبع مدارس مفتوحة في الخميس كل أسبوع!
(۳) حضر مئة جندي في الحدود للدفاع عن البلاد!

۳۹- عین «ن» لیست من الحروف الأصلية:

- (۱) أحسن إلى والديك في جميع الأحوال!
(۳) إنتظرنا خروج الطالبات من صفهن!

۴۰- عین فعلاً متعدياً من مزيد ثلاثي:

- (۱) إنقطع تيار الكهرباء أمس بسبب العاصفة!
(۳) سوف أشاهد نتيجة محاولاتي في المستقبل!

- (۲) في السنة عشر من هذا الشهر سنسافر!
(۴) سقط تفاحان اثنان من غصن الشجرة الثانية!

- (۲) لا تنسجوا عن أداء واجباتكم!
(۴) سكان القرية ينتقلون إلى منازلهم في الصيف!

- (۲) تخرج جميع طلاب صفنا في نهاية السنة!
(۴) أتركوا الخلافات و اعتصموا بحبل القرآن!

تاریخ



۴۱- تقدم و تأخر رویدادهای مطرح شده در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) شکل گیری نخستین مراکز تمدنی در جلگه خوزستان
(ب) گسترش قدرت اموری ها در مرکز بین النهرین
(ج) پایه گذاری اولین دوره تمدنی در یونان باستان
(د) زمینه پیدایش نخستین شهرها در چین
(۱) «ج» قبل از «ب» / «الف» بعد از «ب»
(۲) «الف» قبل از «ج» / «د» بعد از «ب»
(۳) «ج» بعد از «ب» / «الف» قبل از «د»
(۴) «الف» قبل از «ب» / «ج» بعد از «د»

۴۲- همزمانی حدودی کدام وقایع با یکدیگر به درستی مطرح شده است؟

- (الف) شوریدن ساکنان شهر رم بر شاه این شهر و تأسیس حکومت جمهوری رم
(ب) ورود اقوام هند و اروپایی به شبه جزیره ایتالیا
(ج) کشمکش طولانی میان یونانیان و هخامنشیان
(د) عصر شکوفایی دموکراسی در آتن
(ه) ورود اقوام آریایی به هند
(۱) «ج» و «د» - «الف» و «ب»
(۲) «الف» و «ه» - «ب» و «ج»
(۳) «الف» و «د» - «ب» و «ه»
(۴) «ب» و «د» - «الف» و «ج»

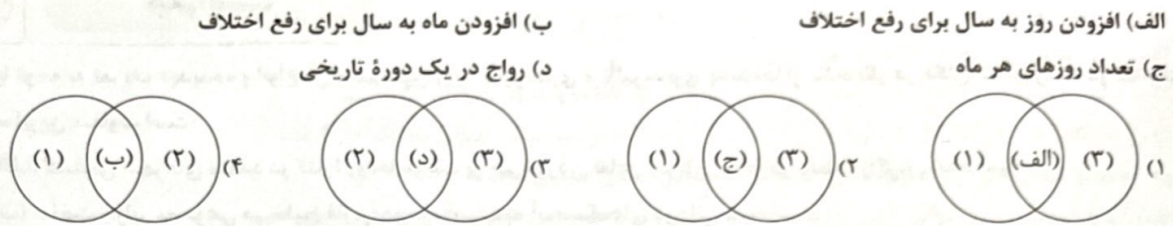
۴۳- با توجه به مطالب کتاب درسی، کدام گزینه به طور کامل شامل عبارتهایی است که قطعی دربارۀ آنها وجود ندارد؟

- (الف) قرار داشتن سیمش بر جای خرم آباد کنونی
(ب) حیات حضرت موسی (ع) در دوران امپراتوری جدید مصر
(ج) از بین رفتن تمدن مینوسی در اثر کشمکش با اقوام مهاجر و پایه گذاری شهر مینس تحت تأثیر آن تمدن
(د) مهاجرت گروه هایی از جمعیت انسانی از آسیای مرکزی به ایران در دوره پارینه سنگی و شروع کشت دانه توسط زنان
(۱) الف - ب - ج - د
(۲) الف - ب - ج
(۳) ج - د
(۴) د

۴۴- عبارتهای زیر درباره کدام یک از مراحل انجام پژوهش های تاریخی مطرح شده اند؟

- (الف) استخراج یافته های تحقیق در قالب گزارش علمی
(ب) دسته بندی اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق
(ج) نیازمندی به روش ها و مهارت های خاص
(د) ارزیابی صحت اسناد تحقیق
(۱) «الف» و «ج» به ترتیب درباره مراحل ششم و چهارم و «ب» و «د» به ترتیب درباره مراحل سوم و پنجم مطرح شده اند.
(۲) «د» و «ج» به ترتیب درباره مراحل سوم و چهارم و «الف» و «ب» به ترتیب درباره مراحل ششم و پنجم مطرح شده اند.
(۳) «د» و «ب» به ترتیب درباره مراحل سوم و پنجم و «ج» و «الف» به ترتیب درباره مراحل ششم و چهارم مطرح شده اند.
(۴) «الف» و «ب» به ترتیب درباره مراحل ششم و چهارم و «ج» و «د» به ترتیب درباره مراحل پنجم و سوم مطرح شده اند.

۴۵- با توجه به داده‌های زیر، کدام شکل تصویر نادرستی را از وجه اشتراک گاه‌شماری‌های مصری (۱)، خورشیدی - قمری (۲) و اوستایی (۳) نشان می‌دهد؟



۴۶- کدام گزینه اطلاعات درستی را دربارهٔ مراحل کار باستان‌شناسی ارائه می‌دهد؟

- (۱) در مرحلهٔ اول، از ابزارهایی که قابلیت زیادی برای بازسازی دقیق محوطه‌های باستانی دارند، استفاده می‌شود و اگر باستان‌شناس در مرحلهٔ دوم به بنای تاریخی برخورد کند، عکس‌برداری از آن نخستین اقدام وی خواهد بود.
(۲) ثبت دقیق مشخصات شیء کشف‌شده و هم‌چنین عکس‌برداری در مرحلهٔ دوم انجام می‌گیرد و در مرحلهٔ آخر، از ابزارهایی که قابلیت زیادی برای بازسازی دقیق محوطه‌های باستانی دارند، استفاده می‌شود.
(۳) بررسی کاربردهای بناهای باستانی مربوط به مرحلهٔ دوم و تعیین سن و قدمت آثار و مقایسهٔ بناها در زمان‌های مختلف در مرحلهٔ آخر انجام می‌شود.
(۴) استفاده از دانش‌هایی هم‌چون گیاه‌شناسی و فیزیک در مرحلهٔ آخر و ثبت دقیق مشخصات شیء کشف‌شده و هم‌چنین عکس‌برداری در مرحلهٔ دوم انجام می‌گیرد.

۴۷- اطلاعات مربوط به منابع نوشتاری ایرانی در مقابل آن‌ها در کدام عبارت‌ها به درستی مشخص شده است؟

- (الف) الواح گلی کشف‌شده از تخت جمشید ← تشکیلات اداری هخامنشیان
(ب) سنگ‌نوشتهٔ شاپور یکم در کعبهٔ زرتشت ← شرح جنگ‌های شاپور با یونانیان
(ج) پنج ستون از سنگ‌نوشتهٔ بیستون ← سرکوب شورش‌های نواحی گوناگون توسط ساسانیان
(د) خدای‌نامه‌ها ← تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران تا پایان ساسانیان
- (۱) الف - ب
(۲) ب - ج
(۳) ج - د
(۴) الف - د

۴۸- حدود زمانی هنرهای زیر در ایران در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- (الف) سفالگری (ب) فلزکاری (ج) شهرسازی
- (۱) «الف» و «ب» هر دو مربوط به ۸ هزار سال پیش و ۳ هزار سال قبل از «ج» هستند.
(۲) «الف» مربوط به هزار سال قبل از «ب» و «ب» مربوط به ۳ هزار سال قبل از «ج» است.
(۳) «الف» و «ب» هر دو مربوط به ۸ هزار سال پیش و ۳ هزار سال بعد از «ج» هستند.
(۴) «ب» مربوط به هزار سال قبل از «الف» و «الف» مربوط به ۳ هزار سال قبل از «ج» است.

۴۹- کدام گزینه جاهای خالی نمودار زیر را در ارتباط با ترتیب زمانی گسترش دین مسیحیت، به درستی بیان کرده است؟

«تولد حضرت مسیح (ع) در دوران اکتاوایان ← تبلیغ مسیحیت حدود ۳۰م. توسط حضرت مسیح (ع) ← مخالفت پیشوایان یهود ← دسیسهٔ یهودیان و رومیان علیه حضرت مسیح (ع) ← (الف) ← (ب) ← (ج) ← (د)»

- (۱) گرویدن کنستانتین به مسیحیت - رونق بی‌سابقه - رسمیت یافتن پس از کنستانتین - اعلام تساوی این دین با دیگر ادیان امپراتوری روم
(۲) رونق بی‌سابقه - گرویدن کنستانتین به مسیحیت - رسمیت یافتن مسیحیت - اعلام تساوی این دین با دیگر ادیان امپراتوری روم
(۳) گرویدن کنستانتین به مسیحیت - رونق بی‌سابقه - اعلام تساوی این دین با دیگر ادیان امپراتوری روم - رسمیت یافتن پس از کنستانتین
(۴) رونق بی‌سابقه - گرویدن کنستانتین به مسیحیت - اعلام تساوی این دین با دیگر ادیان امپراتوری روم - رسمیت یافتن مسیحیت

۵۰- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر دربارهٔ تمدن درهٔ سند در کدام گزینه مشخص شده است؟

- (الف) کاوش‌های باستان‌شناسی نشان داد که در دورانی که خط اختراع شد، تمدن پیشرفته‌ای در کنار رود سند وجود داشته است.
(ب) انحطاط این تمدن از نظر تاریخی، هم‌زمان با ایجاد زمینهٔ پیدایش نخستین شهرها در چین است.
(ج) از این تمدن، لوح‌ها و نوشته‌هایی به دست آمده است که تعدادی از آنان رمزگشایی و ترجمه شده‌اند.
(د) دربارهٔ اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تمدن سند به واسطهٔ کشف ابزار و آثار تاریخی، اطلاعات زیادی به دست آمده است.
- (۱) «الف» و «ب» برخلاف «ج» و «د» درست هستند.
(۲) «الف» و «ج» برخلاف «ب» و «د» نادرست هستند.
(۳) «الف» و «ب» همانند «ج» و «د» نادرست هستند.
(۴) «الف» و «ج» برخلاف «ب» و «د» درست هستند.

جغرافیا



۵۱- با توجه به تعریف «پدیده» و انواع آن و همچنین روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری پدیده‌ها از یکدیگر در مکان، شکل رابطه در کدام گزاره با سایرین متفاوت است؟

- (الف) گسترش شهرهای متعدد در کناره رودها موجب برهم خوردن تعادل جریان رودها در منطقه زاگرس شده است.
 (ب) ساخت جزایر مصنوعی در خلیج فارس موجب آسیب به آبسنگ‌های مرجانی شده است.
 (ج) شیب زمین، خانه‌سازی را در نواحی کوهستانی با مشکل مواجه می‌کند.
 (د) احداث فزاینده سد بر روی رودخانه‌های منتهی به دریاچه ارومیه موجب کاهش آب این دریاچه شده است.
- (۱) ج (۲) الف (۳) ب (۴) د

۵۲- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) بخش اعظم سرزمین ما را نواحی مرتفع و کوهستانی تشکیل می‌دهد.
 (ب) ناهمواری‌های ایران بیشتر طی دوره‌های اول تا سوم زمین‌شناسی پدید آمده و پیدایش نهایی آن‌ها به اواخر دوران سوم زمین‌شناسی مربوط است.
 (ج) رشته‌کوه‌های بشارگرد به عنوان یکی از پدیده‌های طبیعی منطقه مکران تحت تأثیر فرسایش پدید آمده است.
 (د) کوهستان‌های ایران را با توجه به تاریخچه زمین‌شناسی، تحولات ناهمواری‌ها، شکل و پراکندگی آن‌ها به چهار منطقه تقسیم کرده‌اند.
- (۱) ص - غ - ص - ص (۲) غ - غ - ص - غ (۳) غ - ص - ص - غ (۴) ص - ص - غ - ص

۵۳- با توجه به تعریف «موقعیت مطلق» چه تعداد از عبارتهای زیر مرتبط با این مفهوم است؟

- (الف) شبه‌جزیره کریمه، یک منطقه گردشگری و کشاورزی در شمال دریای سیاه و جنوب اوکراین است.
 (ب) تراکم پوشش گیاهی در مناطق حاره‌ای بیشتر از سایر نواحی جهان است.
 (ج) شیب عمومی کوهستان‌های تالش به سمت خزر بیشتر از منطقه آذربایجان است.
 (د) از جمله رشته‌کوه‌های مهم ناحیه شمال خراسان، بینالود در اطراف نیشابور است.

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۱ (۴) ۲

* با توجه به عبارتهای زیر به دو سؤال بعدی پاسخ دهید.

(الف) مهم‌ترین عوامل انسانی تأثیرگذار در بروز سیلاب در ناحیه زاگرس چیست؟

(ب) عوامل مؤثر در توسعه کشورها کدام است؟

(ج) عوامل طبیعی به چه میزان در شکل‌گیری سکونتگاه‌های شهری و روستایی در ایران اثرگذار بوده است؟

(د) بین ناهمواری و تراکم جمعیت چه ارتباطی وجود دارد؟

۵۴- چه تعداد از عبارتهای داده‌شده را می‌توان به عنوان موضوع یک پژوهش جغرافیایی در نظر گرفت؟

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۱ (۴) ۲

۵۵- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«سؤال مطرح‌شده در عبارت»

(۱) «ب» هم‌چون «ج»، با مکان وقوع پدیده‌ها سروکار دارد.

(۲) «ج» برخلاف «د»، به علت وقوع پدیده می‌پردازد.

(۳) «الف» برخلاف «د» روابط متقابل انسان و محیط را مورد توجه قرار می‌دهد.

(۴) «د» هم‌چون «الف» بر ماهیت پدیده دلالت دارد.

۵۶- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«از عوامل مؤثر بر ایجاد بیابان‌های ایران می‌توان به و اشاره کرد که»

(۱) جهت رشته‌کوه‌های البرز و زاگرس - پرفشار جنب حاره‌ای - دومی برخلاف اولی بر آب و هوای کشورمان نیز مؤثر است.

(۲) پرفشار جنب حاره‌ای - دوری از منابع رطوبتی - اولی برخلاف دومی موجب اختلاف شدید دما در نواحی ساحلی جنوب کشورمان شده است.

(۳) دور بودن از منابع رطوبتی - جهت رشته‌کوه‌های البرز و زاگرس - اولی برخلاف دومی مرتبط با عامل موقعیت جغرافیایی است.

(۴) میزان ارتفاع و شیب کوهستان‌ها - عرض جغرافیایی - دومی برخلاف اولی در پراکندگی جغرافیایی بارش در کشورمان اثر دارد.

۵۷- کدام گزینه درباره دشت کویر (الف) و بیابان لوت (ب) صحیح است؟

- (۱) مورد «الف» برخلاف «ب» در منطقه فشار زیاد جنب حاره‌ای قرار گرفته است.
 (۲) میانگین بارش در «ب» از «الف»، بیشتر است.
 (۳) به ترتیب موقعیت آب و هوایی و موقعیت مطلق در شکل‌گیری «الف» و «ب» تأثیرگذار بوده است.

(۴) مورد «الف» در سال ۱۳۹۵ به عنوان اولین اثر طبیعی ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو قرار گرفت.

۵۸- چه تعداد از عبارتهای زیر درباره تأثیر آب و هوا بر زندگی انسان صحیح است؟

- (الف) آب و هوا مهم‌ترین عوامل کنترل‌کننده فعالیت‌های روزانه و همچنین طولانی‌مدت زندگی انسان است.
 (ب) آب و هوا بر نوع کشاورزی، گردشگری، معماری، سیستم‌های حمل و نقل، میزان جمعیت و سلامتی انسان نیز تأثیر دارد.
 (ج) شرایط آب و هوایی، در امور دفاعی و نظامی نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و طرح‌های نظامی، تاکتیک‌ها و تجهیزات نظامی، البسه و پشتیبانی از نیروها را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد.
 (د) آلودگی هوا، بیابان‌زایی، وقوع سیل و افزایش دما، از جمله مشکلات محیط زیستی مربوط به آب و هوا است که در سال‌های اخیر، کشور ما و دیگر کشورهای جهان با آن روبه‌رو بوده‌اند.

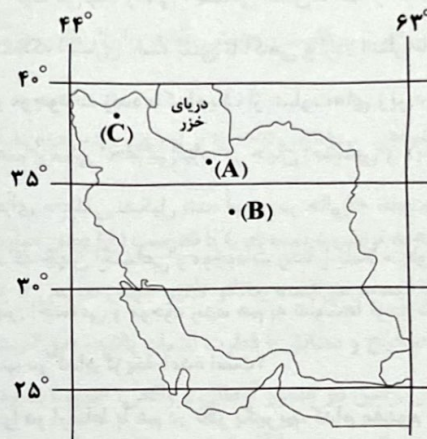
(۱) ۲ (۲) ۴ (۳) ۱ (۴) ۳

۵۹- با توجه به سؤالات کلیدی جغرافیا و پاسخ آن‌ها، عبارتهای زیر با کدام یک از این سؤالات ارتباط بیشتری دارد؟

- عوامل مؤثر در شکل‌گیری پدیده ریزگردها: خشک شدن باتلاق‌ها و مدیریت ضعیف منابع آب
 - راهکارهای مناسب برای مقابله با ریزگردها: احیای تالاب‌ها و اجرای طرح‌های مهار بیابان

(۱) چرا؟ (۲) چطور؟ (۳) چه موقع؟ (۴) چه چیز؟

۶۰- با توجه به تصویر زیر، کدام عبارت‌ها نادرست است؟



(الف) مورد «A» و «C» برخلاف مورد «B» در دوره سرد سال تحت تأثیر ورود توده‌های هوا، با بارندگی مواجه‌اند.

(ب) اختلاف دما و میزان بارش در مورد «B» نسبت به مورد «A» به ترتیب بیشتر و کم‌تر است.

(ج) مورد «A» از نظر موقعیت ریاضی با مورد «C» یکسان و با مورد «B» متفاوت است.

(د) به ترتیب کوه‌زایی مواد رسوبی طی میلیون‌ها سال و برخورد صفحه عربستان و اوراسیا در شکل‌گیری کوهستان‌های منطقه «A» و «B» تأثیرگذار بوده است.

(۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) الف - د (۴) ب - ج

جامعه‌شناسی



۶۱- به ترتیب عبارتهای کدام گزینه در ارتباط با «پیامدهای غیرارادی کنش» نادرست ولی در ارتباط با «پیامدهای ارادی کنش» درست می‌باشد؟

(۱) برخی از پیامدهای کنش، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند - پیامدهای ارادی کنش، به اراده افراد انسانی یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است.

(۲) پیامدهای غیرارادی کنش، به اراده خود افراد بستگی ندارد بلکه به اراده افراد دیگر وابسته است - پیامدهای ارادی کنش، احتمالی است یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود.

(۳) همه پیامدهای کنش به اراده افراد انسانی بستگی ندارند، بلکه نتیجه طبیعی کنش‌اند - این دسته از پیامدها، خودشان کنش هستند و به اراده خود کنشگر بستگی دارند ولی به اراده افراد دیگر وابسته نیستند.

(۴) پیامدهای غیرارادی کنش، احتمالی است یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود - پیامدهای ارادی کنش، قطعی است یعنی حتماً انجام می‌شود.

۶۲- به ترتیب کدام گزینه، جاهای خالی عبارت‌های زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

- از آن جا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند،، معنادار هستند.

- اگر نباشد، هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شود.

- در اغلب، والدین، هم‌انتظار بالایی از فرزند (فرزندان) خود دارند و هم حمایت زیادی از او (آنها) به عمل می‌آورند.

- در واقع، را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند.

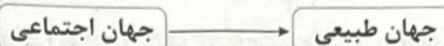
(۱) پدیده‌های اجتماعی - کنترل اجتماعی - خانواده‌های چندفرزند - پدیده‌های اجتماعی

(۲) هنجارهای اجتماعی - جامعه‌پذیری - خانواده‌های تک‌فرزند - پدیده‌های طبیعی

(۳) ارزش‌های اجتماعی - کنترل اجتماعی - خانواده‌های چندفرزند - پدیده‌های طبیعی

(۴) پدیده‌های اجتماعی - کنش اجتماعی - خانواده‌های تک‌فرزند - پدیده‌های اجتماعی

۶۳- با توجه به نمودار زیر، کدام یک از عبارت‌های زیر درست می‌باشد؟



(۱) آلودگی طبیعت و محیط زیست، نتیجه کارهای شتابزده و نابخردانه انسان‌ها در همه کشورهای دنیاست.

(۲) زلزله و خشکسالی با این‌که پدیده‌های طبیعی‌اند، تأثیرات تعیین‌کننده‌ای در کنش‌های اجتماعی انسان‌ها دارند و انسان‌ها برای مقابله با آن‌ها، قواعد خاصی وضع می‌کنند.

(۳) آلودگی طبیعت و محیط زیست، به نوبه خود، می‌تواند زندگی اجتماعی انسان‌ها اعم از جوامع شهری یا روستایی را تحت تأثیر قرار دهد.

(۴) جهان اجتماعی و نظم آن تکوینی نیست بلکه اعتباری است یعنی با آگاهی و اراده انسان‌ها شکل می‌گیرد.

۶۴- در بحث «مقایسه جهان‌های اجتماعی و موجودات زنده»، کدام یک از عبارت‌های زیر درست نیست؟

(۱) نباید گمان کنیم همان تشریحی که در علم پزشکی انجام می‌گیرد، در جهان اجتماعی و لایه‌های آن امکان‌پذیر است.

(۲) جهان اجتماعی همانند بدن انسان از اجزای مختلفی تشکیل شده است، در حالی که تفاوت‌های آن‌ها بسیار عمیق می‌باشد.

(۳) اندیشمندان باید از این اشتباه حذر کنند که جهان اجتماعی و موجودات زنده را کاملاً متفاوت بیندارند در حالی که یکسان‌اند.

(۴) نکته بسیار مهم این‌که ما در مقایسه جهان اجتماعی و موجودات زنده، هم به تفاوت‌ها توجه داریم و هم به شباهت‌های آن‌ها.

۶۵- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم، کدام مفهوم معنا می‌یابد؟

- تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی بازمی‌گردد، بیانگر کدام نوع تفاوت‌ها است؟

- عبارت «در سده‌های پیشین، نظریه استعمار به معنای طلب آبادانی برای جوامع عقب‌مانده بود» محصول کدام نگاه می‌باشد؟

- کدام مفهوم، راه درست و مقبول یا کزراهه‌های به دست آوردن ثروت را در جهان اجتماعی، تعیین می‌کند؟

(۱) نهاد اجتماعی - تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف - جهان‌های اجتماعی در طول هم - نهاد اقتصاد

(۲) پدیده اجتماعی - تفاوت‌های درون جهان اجتماعی واحد - جهان‌های اجتماعی متفاوت - نظام خانواده

(۳) پدیده اجتماعی - تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف - جهان‌های اجتماعی در عرض هم - نهاد خانواده

(۴) نهاد اجتماعی - تفاوت‌های درون جهان اجتماعی واحد - نگاه خطی به تاریخ بشر - کنش اقتصادی

۶۶- دورکیم درباره تقسیم کار در جوامع ارگانیکی و مکانیکی، چه نظری دارد و ضرب‌المثل قدیمی اروپایی «همه راه‌ها به رم ختم می‌شوند»، بیانگر کدام دسته از جوامع می‌باشد؟

(۱) تقسیم کار در جوامع مکانیکی در حد ساده و ابتدایی است ولی در جوامع ارگانیکی گسترده است - جهان‌های اجتماعی در عرض هم

(۲) در زمینه تقسیم کار، جوامع مکانیکی و ارگانیکی، تفاوت چندانی با هم ندارند - جهان‌های اجتماعی در طول هم

(۳) در جوامع مکانیکی، تقسیم کار در حد ساده و ابتدایی است مانند تقسیم کار سنی و جنسی - جهان‌های اجتماعی در طول هم

(۴) تقسیم کار سنی و جنسی از ویژگی‌های جوامع ارگانیکی است که تقسیم کار گسترده دارند - جهان‌های اجتماعی در عرض هم

۶۷- رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، به تدریج انسان‌ها را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل ، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند. با افول ، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داوری درباره این امور به سپرده می‌شود که از این روند به یاد می‌شود.

- ۱) تار عنکبوت - علوم و روش‌های تجربی - تمایلات افراد و گروه‌های متفرق - بسط و گسترش عقلانیت ابزاری
- ۲) قفس آهنین - علوم عقلانی و وحیانی - تمایلات افراد و گروه‌های متفرق - زوال معنا و عقلانیت ذاتی
- ۳) تار عنکبوت - علوم و روش‌های فراتجربی - کنش‌های عاطفی و اخلاقی - توسعه و گسترش دانش وسایل
- ۴) قفس آهنین - علوم تجربی و فناوری حاصل از آن - کنش‌های عاطفی و اخلاقی - از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها

۶۸- به ترتیب مصادیق «الف»، «ب»، «ج» و «د» در جدول زیر کدام‌اند؟

دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها	(ج)	امنیت، برای یک کشور آشوبزده	(ب)
(د)	اساس حق و باطل بودن عقاید، ارزش‌ها و هنجارها	(الف)	ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند.

- ۱) پدیده‌ای در قلمرو واقعی - قلمرو آرمانی جهان اجتماعی - حقانیت و درستی عقاید و ارزش‌های حق، با مخالفت یا موافقت آدمیان تغییر نمی‌یابد - عمل به حق و پرهیز از باطل
- ۲) پدیده‌ای در قلمرو واقعی - قلمرو واقعی جهان اجتماعی - براساس توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین می‌شود - علوم مبتنی بر عقل و وحی
- ۳) پدیده‌ای در قلمرو آرمانی - قلمرو آرمانی جهان اجتماعی - حقانیت و درستی عقاید و ارزش‌های حق، با مخالفت یا موافقت آدمیان تغییر نمی‌یابد - عمل به حق و پرهیز از باطل
- ۴) پدیده‌ای در قلمرو آرمانی - قلمرو واقعی جهان اجتماعی - براساس توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود - علوم مبتنی بر عقل و وحی

۶۹- تعداد عبارت‌های صحیح را مشخص کنید و کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

الف) عبارت «زندگی اجتماعی انسان‌ها، طبیعت را تهدید می‌کند» بیانگر تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی است.

ب) هر بخش از جهان اجتماعی که از نظر علمی، صحیح و مطابق با فطرت انسان باشد، حق است.

ج) حقایق هر چند خود ثابت‌اند، ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی، تغییرناپذیرند.

د) هویت با نوعی احساس مثبت یا منفی همراه است که شخص با آن، از اشیا و افراد دیگر متمایز می‌گردد.

۱) ۲ - غ - ص - غ - ص - ۳ (۲) - غ - ص - ص - ص - ۲ (۳) - ص - ص - غ - غ - ۳ (۴) - ص - ص - غ - ص

۷۰- به ترتیب هر یک از عبارت‌های «وجود نظریات متفاوت درباره هویت»، «از دیرباز درباره غفلت و فراموشی انسان‌ها از خویش‌تن سخن گفته‌اند»، «رویکرد این گروه، با آن دسته از ویژگی اخلاقی و روانی سازگار است که در ارتباط با آرمان‌های دنیوی شکل می‌گیرد» و «عدم توانایی ما در شکل‌گیری و یا تغییر برخی ویژگی‌های هویتی» به کدام گزینه مربوط می‌شوند؟

۱) غفلت و فراموشی در انسان‌ها، امری طبیعی است - پیامبران و اولیای الهی - جهان معنوی اسلام - منزلت اجتماعی

۲) امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد - پیامبران و اولیای الهی - جهان متجدد - زمان و مکان تولد

۳) غفلت و فراموشی در انسان‌ها، امری طبیعی است - فیلسوفان و انسان‌شناسان - جهان اجتماعی سکولار - کم‌سواد یا فرهیختگی

۴) امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد - فیلسوفان و انسان‌شناسان - جهان اسلام - صفات اخلاقی و روانی

منطق



۷۱- معمولاً در چه مواردی ذهن ما دچار لغزش و خطای فکری می‌شود و ما قادر به تشخیص سریع اشتباهات نیستیم؟

- ۱) در مواجهه با هرگونه استدلال یا تعریف اصطلاحات خاص
- ۲) به هنگام دسته‌بندی و توضیح قوانین و قواعد حاکم بر ذهن
- ۳) در مواجهه با استدلال‌های پیچیده یا تعریف مفاهیم تخصصی
- ۴) تنها به هنگام به کارگیری قواعد علم منطق در زندگی روزمره

۷۲- کدام عبارت، درست نیست؟

- (۱) تأکید علم منطق بر بسط دو بخش اصلی آن یعنی تعریف و استدلال است.
- (۲) اولین شرط لازم برای مبارزه منطق دان با انواع مغالطات، شناخت آن‌ها است.
- (۳) نتیجه فرآیند تعریف و استدلال، کاهش مجهولات و افزایش معلومات است.
- (۴) منطق برای استفاده در استدلال‌های فلسفی و سراسر زندگی به کار می‌رود.

۷۳- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«تفکیک مفهوم از معنا در دایره مربوط به ذهن تنها بدین جهت است که در مقابل لفظ از و در مقابل مصداق از استفاده می‌کنیم.»

- (۱) مفهوم - معنا (۲) تصور - مفهوم (۳) مفهوم - تصور (۴) معنا - مفهوم

۷۴- مصرع «گل از خارم برآوردی و خار از پا و پا از گل»، می‌تواند زمینه‌ساز کدام نوع مغالطه شود؟

- (۱) اشتراک لفظ (۲) نگارشی کلمات (۳) توسل به معنای ظاهری (۴) ابهام در مرجع ضمیر

۷۵- در کدام گزینه، لفظ «آتش» نه دلالت بر تمام معنایش و نه حتی دلالت بر بخشی از معنای آن دارد؟

- (۱) آتش و پنبه است با هم صحبت آهن‌دلان (۲) راست گفتمی عشق خوبان آتش است (۳) صنما تو هم‌جو آتش قدح مدام داری (۴) بر خلیل‌الله باغ دلگشا در آتش است

۷۶- کدام مورد، ویژگی خاص مفهوم جزئی است؟

- (۱) مفهومی است که حتماً دارای مصادیق خارجی است. (۲) مفهومی که برای آن فقط یک فرد خارجی وجود دارد. (۳) مفهومی که فرض افراد متعدد برای آن محال است. (۴) مفهومی که مصادیق آن محدود و قابل شمارش است.

۷۷- در بررسی نسب اربع، کدام عبارت درست است؟

- (۱) ضرورتاً مصادیق دو مفهوم باید از جهتی عام و از جهتی خاص باشند.
- (۲) ممکن است از میان مصادیق دو مفهوم کلی یا جزئی شکل بگیرند.
- (۳) مصادیق دو مفهوم کلی هرگز نمی‌توانند متضاد یا متناقض باشند.
- (۴) ضرورتاً از مقایسه مصادیق بین دو مفهوم کلی حاصل می‌شوند.

۷۸- در تعریف خلاقیت به «جرقه ذهن» چه خطایی از لحاظ تعریف رخ داده است؟

- (۱) تعریف مانع نیست. (۲) تعریف جامع نیست. (۳) تعریف به دور شده است. (۴) تعریف واضح نیست.

۷۹- مغالطات آماری نمونه ناکافی، نمونه غیرتصادفی و عدم متفاوت بودن نمونه‌ها، هر سه مورد، حالت خاص از کدام نوع مغالطه هستند؟

- (۱) تمثیل ناروا (۲) تعمیم شتابزده (۳) تعریف دوری (۴) نگارشی کلمات

۸۰- استدلال زیر به کدام استدلال شبیه است؟

«صحبت غنیمت است مبدا / چو آفتاب / صبحی سری برآوری و شامی فرو بری»

- (۱) چو شمعی بود کو کم و بیش را / دهد نور و سوزد تن خویش را
- (۲) تو کز سرای طبیعت نمی‌روی بیرون / کجا به کوی طریقت گذر توانی کرد
- (۳) ماجرای من و معشوق مرا پایان نیست / هر چه آغاز ندارد نپذیرد انجام
- (۴) گر تو از کردار بد باشی بری / کس نخواهد با تو کردن بدسری

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۱/۰۵

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۲) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سوال: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	ریاضیات	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه

$$f(4) - f(9) = \frac{\sqrt{4}}{4+1} - \frac{\sqrt{9}}{9+1} = \frac{2}{5} - \frac{3}{10} = \frac{4-3}{10} = \frac{1}{10} = 0.1 \quad 1 \quad 8$$

باید معادله خطی که از نقاط $(1, -2)$ و $(-2, 7)$ می‌گذرد را

بنویسیم.

$$\text{شیب خط: } m = \frac{7 - (-2)}{-2 - 1} = -3$$

$$\text{معادله خط: } y - (-2) = -3(x - 1) \Rightarrow y = -3x + 1$$

$$\Rightarrow f(x) = -3x + 1 \Rightarrow \frac{f(2)}{f(-1)} = \frac{-6}{-4} = 1.5$$

هزینه - درآمد = سود

$$\Rightarrow \text{سود} = 70x - (3000 + 50x) = 20x - 3000$$

$$20x - 3000 = 0 \Rightarrow x = \frac{3000}{20} = 150$$

اگر ۱۵۰ کالا بفروشد (نقطه سربه‌سر)، درآمد و هزینه برابر می‌شوند و شرکت هنوز به سوددهی نرسیده است، بنابراین با فروش ۱۵۱ آمین کالا به سوددهی می‌رسد.

اقتصاد



$$\text{ریال } 4,000,000 \times 12 = 4,800,000 \quad 3 \quad 11$$

$$\text{ریال } 200,000 \times 4 \times 12 = 9,600,000$$

$$\text{ریال } \frac{1}{5} \times 9,600,000 = 1,920,000$$

$$\text{هزینه کل سالیانه: } 4,800,000 + 9,600,000 + 1,920,000 + 4,450,000 = 20,770,000$$

$$\text{ریال } 750 \times 300,000 = 225,000,000$$

هزینه‌ها - درآمد = سود / زیان

$$225,000,000 - 20,770,000 = 204,230,000$$

الف) شما ممکن است بتوانید با صرفه‌جویی و افزایش

بهره‌وری، مثل پرهیز از استخدام نیروی کار غیرلازم، یا صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی یا جلوگیری از ریخت و پاش‌ها، هزینه تولید را بدون این‌که از میزان تولید کم کنید، کاهش دهید. (ردگزینه‌های (۱) و (۴))

ب) مؤسسه غیرانتفاعی نهادی قانونی، دارای هدفی غیرسودآور و غیرتجاری و دارای زمینه‌های انسانی یا اجتماعی است.

ج) از آن‌جاکه منابع و امکانات در دسترس بشر محدود و کمیاب هستند و نیازهای انسان نامحدود و متفاوت‌اند، بنابراین ضرورت توجه به مسئله انتخاب برای تصمیم‌گیری درست و به کارگیری منابع مطرح می‌شود.

الف) ۲ ۱۳

ارزش محصول در مرحله قبل - ارزش (قیمت) محصول در آن مرحله = ارزش افزوده هر مرحله

$$\text{ریال } 7500 - 6500 = 1000$$

$$\text{ریال } 19,000 - 11,000 = 8000$$

$$\text{VAT} = 15\%$$

ب)

= مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده

نرخ VAT × ارزش (قیمت) محصول

= مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله اول

$$6500 \times \frac{15}{100} = 975$$

= مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله سوم

$$11,000 \times \frac{15}{100} = 1650$$

ریاضیات



۱ اگر تعداد «ها» را x در نظر بگیریم، داریم:

$$x + x + \frac{1}{4}x + \frac{1}{4}\left(\frac{x}{4}\right) + 1 = 100$$

$$\xrightarrow{-x} 4x + 4x + 2x + x + 4 = 400$$

$$\Rightarrow 11x = 396 \Rightarrow x = 36 \Rightarrow \text{نصف گروه} = \frac{1}{4}x = 9$$

۲ اگر طول ضلع مربع را x در نظر بگیریم، به کمک رابطه

فیثاغورس داریم:

$$x^2 + x^2 = (4\sqrt{2})^2 \Rightarrow 2x^2 = 64 \Rightarrow x^2 = 32 \Rightarrow x = \sqrt{32} = 4\sqrt{2}$$

$$\Rightarrow \text{محیط مربع} = 4x = 16\sqrt{2}$$

۳ ریشه‌های معادله در خود معادله صدق می‌کند، بنابراین:

$$2x^2 - ax + 28 = 0 \xrightarrow{x=-4} 2(-4)^2 - a(-4) + 28 = 32 + 4a + 28 = 0 \Rightarrow 4a = -60 \Rightarrow a = -15$$

$$\Rightarrow 2x^2 + 15x + 28 \geq 0 \Rightarrow \text{مجموع ریشه‌ها} = -\frac{b}{a} = -\frac{15}{2} = -7.5$$

$$x = 2 \Rightarrow \frac{2}{a-2} + \frac{a-2}{2} = \frac{a}{2} \xrightarrow{\times 2(a-2)} 4 + (a-2)^2 = a(a-2)$$

$$\Rightarrow 4 + (a^2 - 4a + 4) = a^2 - 2a \Rightarrow 2a = 8 \Rightarrow a = 4$$

$$2x^2 - ax + a - 14 = 0 \xrightarrow{a=4} 2x^2 - 4x + 4 - 14 = 0$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 4x - 10 = 0 \Rightarrow \text{ضرب ریشه‌ها} = \frac{c}{a} = \frac{-10}{2} = -5$$

۵ اگر عدد زوج اول را n در نظر بگیریم، عدد زوج دوم $n+2$ است.

بنابراین:

$$\frac{1}{n} + \frac{1}{n+2} = \frac{1}{24} \xrightarrow{\times 24n(n+2)} 24(n+2) + 24n = 7n(n+2)$$

$$\Rightarrow 7n^2 - 34n - 48 = 0 \xrightarrow{\Delta=2500} \begin{cases} n = \frac{34+50}{14} = 6 \text{ ق ق} \\ n = \frac{34-50}{14} = -\frac{8}{7} \text{ غ ق} \end{cases}$$

پس دو عدد زوج ۶ و ۸ هستند، که مجموع آن‌ها برابر ۱۴ خواهد بود.

۶ باید مؤلفه‌های اول با هم و مؤلفه‌های دوم با هم برابر باشند:

$$\begin{cases} 3a + 5 = 7 \\ ab = 4 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a = \frac{2}{3} \\ b = 6 \end{cases} \Rightarrow b - 6a = 6 - 6\left(\frac{2}{3}\right) = 2$$

$$(1, 4), (1, a^2 - 3a) \in f \Rightarrow a^2 - 3a = 4 \Rightarrow a^2 - 3a - 4 = 0$$

$$\xrightarrow{a+c=b} \begin{cases} a = -1 \\ a = 4 \end{cases}$$

$$a = -1 \Rightarrow f = \{(1, 4), (0, 5), (1, 4), (5, 2)\} \Rightarrow f \text{ تابع است.}$$

$$a = 4 \Rightarrow f = \{(1, 4), (5, 5), (1, 4), (5, 2)\} \Rightarrow f \text{ تابع نیست.}$$

بنابراین فقط $a = -1$ قابل قبول است.

۱۹ (الف) همه تولیدکنندگان برای راه‌اندازی فعالیت اقتصادی خود به عوامل تولید که به سه گروه کلی تقسیم می‌شوند نیاز دارند. این عوامل عبارت‌اند از: نیروی کار، منابع طبیعی و سرمایه.

ب) الگوی مرز امکانات تولید، الگویی است که اجازه می‌دهد درک بهتری از بده - بستان‌های یک کشور در استفاده از منابع کمیاب داشته باشیم.

۲۰ (الف) پاسخ به سؤال مذکور، مفهوم سازمان تولید را شکل می‌دهد. سازمان تولید جایگاه و نقش هر یک از عوامل تولید و سهم هر یک از آن‌ها از منفعت و زیان احتمالی را مشخص می‌کند.

ب) مالیات‌های مستقیم، خود به دو دسته مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد تقسیم می‌شوند. اساس و مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی (پرداخت‌کننده مالیات) است.

ج) با افزایش قیمت کالای اصلی، منحنی تقاضا برای کالای جانشین آن به سمت بالا حرکت می‌کند. از طرف دیگر با کاهش قیمت کالای مکمل مثلاً قند، منحنی تقاضا برای کالای اصلی مثلاً چایی به سمت راست و بالا حرکت می‌کند، نه به سمت چپ و پایین چون تقاضا برای کالای اصلی بیشتر می‌شود.

د) در وضعیت ناکارایی، نقطه تولید، زیر منحنی مرز امکانات تولید، قرار خواهد گرفت. در صورت وجود منابع بیکار نیازمند حرکت از زیر منحنی مرز امکانات تولید به روی آن هستیم که معنایش عدم استفاده حداکثری از منابع تولید است.

علوم و فنون ادبی



۲۱ (۱) آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن چهارم معمول گردید و در این باب، قطعه‌های کوتاهی سروده شد؛ اما کسی که قصیده تمام و کمال در این موضوع سرود، «کسایی مروزی» بود؛ سپس «ناصرخسرو» شیوه او را ادامه داد.

۲۲ (۲) «گسستن» در این بیت در معنی «جدا (پاره) شدن» و در سایر گزینه‌ها در معنی «جدا (پاره) کردن» به کار رفته است.

۲۳ (۲) در گزینه (۲) واج‌آرایی با تکرار مصوت بلند «ا» (۸ بار) و صامت «خ» (۴ بار) احساس می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واج‌آرایی با تکرار صامت «ش» در واژه‌های «شوخ، شیرین‌کار، شهرآشوب»، روی هم ۴ بار

(۳) واج‌آرایی با تکرار صامت «ش» در واژه‌های «پیش، بیش، اندیشه، عشاق، شهره» روی هم ۵ بار

(۴) واج‌آرایی با تکرار صامت «ش» در واژه‌های «دوشش، دوش (۲ بار)، شهره، می‌کشید» روی هم ۶ بار

۲۴ (۲) سجع میان واژه‌های «نهفتنی» و «گفتنی» از نوع سجع «مطرف» است. در سجع متوازن، تنها «هم‌وزنی» میان دو واژه وجود دارد و حروف پایانی، یکسان نیستند.

۲۵ (۴) ارزش موسیقایی سجع «متوازی» از سایر انواع سجع بیشتر است. / فهم و وهم: متوازی / تکلیفات و تشریفات: متوازی شکل مخفف (کوتاه‌شده) فعل اسنادی «هستم» (م) از پایان جمله «شایسته تشریفات» به قرینه لفظی حذف شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ورزد و بلرزد: مطرف (۲) گمازد و برآورد: مطرف

(۲) عزیز و ذلیل: متوازن

ج) = اعتبار مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل صفر = اعتبار مالیات بر ارزش افزوده مرحله اول

$$1650 = 11000 \times \frac{15}{100}$$

۱۴ (الف) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.

ب) همان‌طور که ما انسان‌ها ملیت داریم، کالاها هم ملیت دارند. با این حال جالب است بدانید که برخی محصولات، به ویژه محصولاتی که از فناوری‌های پیشرفته‌تری بهره می‌برند، ممکن است چندملیتی باشند.

ج) علاوه بر حمایت از حقوق مالکیت و اجرای قراردادها، دولت با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف می‌کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای مبادله بین افراد تضمین کند، مثال شرکت‌های دارویی و غذایی نمی‌توانند پیش از انجام برخی آزمایش‌ها و اخذ گواهی معتبر محصولات خود را به بازار عرضه کنند یا افراد بدون دارا بودن صلاحیت‌های لازم به مشاغل مختلف وارد شوند؛ هم‌چنین سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند. همه این فعالیت‌ها به نوعی سبب بهبود عملکرد بازار می‌شود.

۱۵ (الف) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند.

ب) برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی می‌رویم ← بی‌صبوری زیاد

۱۶ (الف) با توجه به نمودار سؤال، قیمت ۱۰۰۰ ریال، قیمت تعادلی است. در سطوح بالاتر از قیمت تعادلی، بازار با مازاد عرضه و کمبود تقاضا مواجه است.

$$30 = 75 - 45$$

$$30 = 75 - 45$$

ب) اگر قیمت کالایی در حال افزایش باشد، می‌گوییم به دلیل کمبود عرضه، قیمت به سمت قیمت تعادلی پیش می‌رود.

۱۷ (الف) «رفتار تولیدکنندگان» با «تغییر قیمت» نسبتی مستقیم دارد. ب) بیل کلینتون رئیس جمهور وقت ایالات متحده آمریکا در طول مراحل امضای پیمان نفتا بیان کرد: «نفتا به معنای شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌هاست. اگر من به این امر باور نداشتم، هرگز این معاهده را حمایت نمی‌کردم.»

ج) هر چند تجارت خارجی و تمرکز بر مزیت‌های مطلق یا نسبی دارای مزایای فراوانی است؛ اما باید در نظر داشته باشیم که این فعالیت گروهی، به قدرت و استقلال اقتصادی کشور، آسیبی نزند. در غیر این صورت تمام مشکلاتی که کشورهای وابسته دارند، کشور ما را نیز دربر می‌گیرد.

۱۸ (۱) براساس اصل مزیت مطلق، هر منطقه یا کشوری بهتر است کالایی را تولید کند که هزینه تولید آن در مقایسه با سایر نقاط و کشورها کم‌تر باشد. هزینه تولید هر کیلوگرم کنجد در پاکستان کم‌تر از ترکیه و هزینه تولید هر کیلوگرم کدو حلواپی در ترکیه کم‌تر از پاکستان است، پس مطابق اصل مزیت مطلق که توضیح داده شد بهتر است پاکستان کنجد و ترکیه کدو حلواپی تولید کند.

۳۳ ۱ ترجمه کلمات مهم: یَحْدُثُ: زُخ می دهد / الزَّيَّاح: بادها /

تَسْحَبُ: می کشد / تَلْقَى: می اندازد

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) پدیده‌ای است که (← اضافی است) / گردبادها (← بادها) / برمی دارد (← می کشد)

۳) به وجود می آورد (← زُخ می دهد؛ یَحْدُثُ: به وجود می آورد) / «بَسَبَب» ترجمه نشده است. / مجاورت دریاها (← دریاهاى مجاور) / «به آسمان» اضافی است. / بخش می کند (← می اندازد؛ تَنْشُرُ: بخش می کند)

۴) بود (← زُخ می دهد) / «که می وزید» و «به بالا» اضافی است. / کشیده شدند (← می کشد؛ تَسْحَبُ مضارع است). / افتادند (← می اندازد؛ تَلْقَى مضارع و متعدی است).

۳۴ ۱ عالمان ← مزدوران

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) الظَّاهِر (← الظَّاهِرَة) / مَرَّة (← مَرَّات) برای عدد ده، محدود به شکل جمع می آید). / «كُلُّ» اضافی است.

۳) ذاك الظَّاهِر (← هذه الظَّاهِرَة) / يَحْدُثُ (← يَحْدُثُ) / عَاشِر (← عَشْر: «ده» عدد اصلی است). / «واحدة» اضافی است.

۴) هذه ظاهرة (← هذه الظاهرة) / مَرَّة عَاشِرَة (← عَشْر مَرَّات) عدد اصلی می خواهیم).

ترجمه گزینه‌ها:

- هیچ‌کسی به دلیل رنگ بر دیگران برتری ندارد.
- پلیس گمرک چمدان‌های مسافران را در فرودگاه بازرسی می‌کند.
- ایرانی‌ها اولین روز از روزهای سال هجری قمری را جشن می‌گیرند. (نادرست: ایرانیان اولین روز از سال هجری شمسی را جشن می‌گیرند).
- حفظ تأسیسات عمومی بر همه هم‌وطنان لازم است.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- گردشگر: کسی است که برای گردشگری از مکان‌های مختلف دیدن می‌کند.
- جشنواره: جمع شدن مردم برای یک جشن است.
- کارت، بلیت: برگه کوچکی است که روی آن اطلاعاتی هست.
- شیر (شیر آب و ...): کسی که حق را می‌گیرد و باطل را رها می‌کند. (نادرست)

■ گزینه صحیح را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۴۰ - ۳۸):

۳۸ ۲ السَّتَّة عشر (← السَّادس عشر: شانزدهم؛ با توجه به معنی، عدد ترتیبی لازم داریم).

ترجمه عبارت: «در شانزدهم از این ماه مسافرت خواهیم کرد.»

بررسی گزینه‌ها:

- «أَحْسِن» فعل امر از باب افعال از ریشه «ح س ن»
- «لَا تَنْسَجِبُوا» فعل نهی از باب افعال از ریشه «س ح ب»
- «إِنْتَقَرْنَا» فعل ماضی از باب افعال از ریشه «ن ظ ر»
- «يَنْتَقِلُونَ» فعل مضارع از باب افعال از ریشه «ن ق ل»

بررسی گزینه‌ها:

- «إِنْقَطَعَ» قطع شد «ثلاثي مزيد از باب «انفعال» - لازم
- «تَخَرَّجَ» دانش آموخته شد «ثلاثي مزيد از باب «تَفَعَّل» - لازم
- «سَوَّفَ أَشَاهِدُ» خواهم دید «ثلاثي مزيد از باب «مُفَاعَلَة» - متعدی
- «أَتْرَكُوا: رها کنید» ثلاثي مجرد و متعدی / «إِعْتَصِمُوا: چنگ بزنید» ثلاثي مزيد از باب «إِفْتَعَال» و لازم

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ستیزد و بریزد: متوازی (۳) محبوب و مطلوب: متوازی (۴) بشوید و بگوید: متوازی

۲۷ ۱ زوج‌های «بی‌کرن و بی‌شمار» و «هجر و درد» سجع متوازن دارند.

بررسی سایر زوج‌ها:

محروم و معلوم: متوازی / دوش و خموش: مطرّف / آید و گشاید: مطرّف

۲۸ ۳ خانگی ← خا: - | ن: | ا: | می: -

دست ← دست: - | ا: -

تنهایی ← تن: - | ها: - | بی: -

۲۹ ۴

ص	ن	م	ج	ن	ل	ط	ف	ب	ج	ن	م	ا	ذ	ر	ا	ی
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U

۳۰ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): حال عاشق را فقط

عاشق درک می‌کند.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- ناتوانی عاشق در بیان احوال خویش
- پایداری و استقامت عاشق در راه عشق
- شکوه و گلابه و طلب عنایت و توجه از معشوق

زبان عربی (اختصاصی)



■ صحیح‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب یا مفهوم یا واژگان مشخص کن (۳۷ - ۳۱):

۳۱ ۱ ترجمه کلمات مهم: يَجِبُ: واجب است، باید / جَهَّزُ: مجهز کرد / قُوَّةٌ مُفْتِكِرَةٌ: قدرتی اندیشمند

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) ضمیر «ه» ترجمه نشده است. / قدرت فکر (← قدرتی اندیشمند) / عطا کرده است (← مجهز کرده است)

۳) ضمیر «ه» ترجمه نشده است. / شکر را به جا آورد (← شکر کند) / توانایی تفکر (مانند گزینه (۲))

۴) «علی» ترجمه نشده است. / شکر را به جا آورد (مانند گزینه (۳)) / کسی که (← که)

۳۲ ۳ ترجمه کلمات مهم: يُمْكِنُ: امکان دارد، می‌تواند /

إطفاء: خاموش کردن / عِنْدَمَا: هنگامی که

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) خروج (← خارج می‌شوند؛ «يَخْرُجُونَ» فعل مضارع است نه مصدر). / کولر و چراغ‌ها (← چراغ‌ها و کولر؛ ترتیب اجزای جمله رعایت شود). / صرفه‌جویی کنند (← مدیریت کنند)

۲) هستند (← می‌توانند) / مدارس (← مدرسه؛ «مدرسة» مفرد است). / چراغ (← چراغ‌ها؛ «المصابيح» جمع است). / خاموش می‌کنند (← خاموش؛ «إطفاء» مصدر است).

۴) امکان مدیریت (← امکان دارد مدیریت کنند؛ «يُمْكِنُ» فعل است). / کولرها (← کولر؛ «مُكَيَّف الهواء» مفرد است).

۴۸ ۱ سفالگری و فلزکاری هر دو مربوط به ۸ هزار سال پیش هستند و نخستین شهرها در فلات ایران در حدود ۵ هزار سال پیش به وجود آمدند.

۴۹ ۲ از حوادث مهم دوران حکومت اکتاوین، تولد حضرت عیسی (ع) در فلسطین بود. فلسطین در آن هنگام تحت سلطه رومیان قرار داشت. حضرت عیسی (ع) از حدود سال ۳۰ م. به تبلیغ دین جدیدی پرداخت که بعدها تحت عنوان مسیحیت نامیده شد. پیشوایان یهود (که در فلسطین می‌زیستند)، با آموزه‌های آن حضرت به مخالفت برخاستند و با همدستی رومیان، علیه او دسیسه کردند و درصدد نابودی ایشان برآمدند.

دین مسیحیت، با وجود دشمنی و سخت‌گیری‌های شدید پیشوایان یهودی و حاکمان رومی، به تدریج گسترش یافت و بر پیروان آن افزوده شد. دین مسیحیت از زمان امپراتور کنستانتین به بعد، رونق بی‌سابقه‌ای یافت؛ زیرا این امپراتور خود به مسیحیت گروید و در سال ۳۱۳ م. فرمانی را صادر کرد و این دین را با ادیان دیگر امپراتوری مساوی اعلام نمود و آزادی آن در محدوده امپراتوری روم تضمین گردید. حدود ۵۰ سال بعد از کنستانتین، مسیحیت دین رسمی امپراتوری روم شد.

۵۰ ۱ بررسی عبارت‌ها:

الف) کاوش‌های باستان‌شناسی نشان داد که در دورانی که خط اختراع شد، تمدن پیشرفته‌ای در کنار رود سند وجود داشته است، یعنی ۵ هزار سال پیش. ب) انحطاط این تمدن از نظر تاریخی، همزمان با ایجاد زمینه پیدایش نخستین شهرها در چین است، یعنی ۱۵۰۰ ق.م.

ج) از این تمدن لوح‌ها و نوشته‌هایی به دست آمده است که تاکنون رمزگشایی و خوانده نشده‌اند.

د) درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تمدن سند چیزی نمی‌دانیم.

جغرافیا



۵۱ ۱ بررسی عبارت‌ها:

الف) تأثیرگذاری پدیده انسان‌ساخت یا محیط جغرافیایی (سکونتگاه‌های شهری) بر پدیده طبیعی یا عوامل طبیعی (جریان رودها) ب) تأثیرگذاری پدیده انسان‌ساخت (جزایر مصنوعی) بر پدیده طبیعی (آب‌سنگ‌های مرجانی)

ج) تأثیرگذاری عوارض طبیعی (شیب زمین) بر محیط جغرافیایی (سکونتگاه‌ها در نواحی کوهستانی) / تأثیرپذیری محیط جغرافیایی از پدیده طبیعی

د) تأثیرگذاری پدیده انسان‌ساخت (سد) بر پدیده طبیعی (میزان آب دریاچه ارومیه)

۵۲ ۴ بررسی عبارت نادرست:

ج) در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان، منطقه مکران واقع شده است که در آن رشته‌کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده‌ای وجود دارد. در این کوه‌ها، فرسایش، شکل‌های زیبایی با دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌های عمیق ایجاد کرده است که آن‌ها را «ناهمواری‌های مریخی» می‌نامند.

۵۳ ۳ توجه: محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) موقعیت نسبی (نسبت به دریای سیاه و اوکراین)

ب) موقعیت مطلق (مناطق حاره‌ای = مناطق استوایی از ۰ تا ۲۳ درجه شمالی و جنوبی)

ج) موقعیت نسبی (نسبت به دریای خزر و منطقه آذربایجان)

د) موقعیت نسبی (نسبت به شهر نیشابور)

تاریخ



۴۱ ۲ بررسی عبارت‌ها:

الف) شکل‌گیری نخستین مراکز تمدنی در جلگه خوزستان ← ۳۵۰۰ ق.م

ب) گسترش قدرت اموری‌ها در مرکز بین‌النهرین ← ۱۹۰۰ ق.م

ج) پایه‌گذاری اولین دوره تمدنی در یونان باستان ← ۲۰۰۰ ق.م

د) زمینه پیدایش نخستین شهرها در چین ← ۱۵۰۰ ق.م

بنابراین ترتیب وقایع به صورت زیر است:

الف ← ج ← ب ← د

۴۲ ۳ بررسی عبارت‌ها:

الف) شوریدن ساکنان شهر رم بر شاه این شهر و تأسیس حکومت جمهوری رم ← ۵۰۹ ق.م

ب) ورود اقوام هند و اروپایی به شبه‌جزیره ایتالیا ← ۱۵۰۰ ق.م

ج) کشمکش طولانی میان یونانیان و هخامنشیان ← قرن ۵ ق.م

د) عصر شکوفایی دموکراسی در آتن ← ۵۰۰ تا ۳۳۸ ق.م

ه) ورود اقوام آریایی به هند ← ۱۵۰۰ ق.م

با توجه به عبارت‌های مطرح‌شده رویدادهای «الف»، «ج» و «د» تقریباً در یک زمان و «ب» و «ه» نیز در یک زمان به وقوع پیوسته‌اند.

۴۳ ۱ درباره هیچ‌کدام از عبارت‌های مطرح‌شده قطعیتی وجود ندارد و در توضیح همه آن‌ها از قید احتمال استفاده شده است.

۴۴ ۴ بررسی عبارت‌ها:

الف) استخراج یافته‌های تحقیق در قالب گزارش علمی ← مرحله ششم

ب) دسته‌بندی اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق ← مرحله چهارم

ج) نیازمندی به روش‌ها و مهارت‌های خاص ← مرحله پنجم

د) ارزیابی صحت اسناد تحقیق ← مرحله سوم

۴۵ ۴ در گاه‌شماری خورشیدی - قمری (بالبی) برای رفع اختلاف، هر

سه سال، یک ماه به سال می‌افزوند و در گاه‌شماری مصری، هر چهار سال، یک روز به سال می‌افزوند.

۴۶ ۴ بررسی گزینه‌ها:

۱) در مرحله اول از ابزارهایی که قابلیت زیادی برای بازسازی دقیق محوطه‌های باستانی دارند، استفاده می‌شود و اگر باستان‌شناس در مرحله دوم به بنای تاریخی برخورد کند، نخست نقشه آن بنا را مشخص می‌کند.

۲) ثبت دقیق مشخصات شیء کشف‌شده و همچنین عکس‌برداری در مرحله دوم انجام می‌گیرد و در مرحله اول از ابزارهایی که قابلیت زیادی برای بازسازی دقیق محوطه‌های باستانی دارند، استفاده می‌شود.

۳) بررسی کاربردهای بناهای باستانی و تعیین سن و قدمت آثار و مقایسه بناها در زمان‌های مختلف در مرحله آخر انجام می‌شود.

۴) استفاده از دانش‌هایی همچون گیاه‌شناسی و فیزیک در مرحله آخر برای تعیین قدمت آثار و ثبت دقیق مشخصات شیء کشف‌شده و همچنین عکس‌برداری در مرحله دوم انجام می‌گیرد.

۴۷ ۴ بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) سنگ‌نوشته شاپور یکم در کعبه زرتشت ← شرح جنگ‌های شاپور با رومیان

ج) پنج ستون از سنگ‌نوشته بیستون ← سرکوب شورش‌های نواحی گوناگون توسط داریوش هخامنشی

جامعه‌شناسی



۶۱ ۲ پیامدهای غیرارادی کنش، به اراده افراد انسانی بستگی ندارد.

این دسته از پیامدها، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند، بلکه نتیجه طبیعی کنش‌اند و پیامدهای غیرارادی کنش، قطعی است یعنی حتماً انجام می‌شود.

پیامدهای ارادی کنش، به اراده افراد انسانی؛ یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است. این دسته از پیامدها خودشان، کنش هستند و باید کنشگری، آن‌ها را انجام دهد. پیامدهایی که به اراده انسان‌ها وابسته است، احتمالی است یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود.

۶۲ ۴ از آن‌جا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی، معنادار هستند.

اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شوند.

در اغلب خانواده‌های تک‌فرزند، والدین، هم انتظار بالایی از فرزند خود دارند و هم حمایت زیادی از او به عمل می‌آورند.

در واقع، پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند؛ ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند.

۶۳ ۱ نمودار سؤال، بیانگر تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی

است و آلودگی طبیعت و محیط زیست (جهان طبیعی)، نتیجه کارهای شتابزده و نابخردانه انسان‌هاست، البته همین آلودگی به نوبه خود، زندگی اجتماعی انسان را متأثر می‌سازد.

۶۴ ۳ ما در مقایسه جهان اجتماعی و موجود زنده، هم به تفاوت‌ها و

هم به شباهت‌های آن‌ها توجه داریم. بنابراین باید از این اشتباه حذر کنیم که جهان اجتماعی و موجود زنده را کاملاً یکسان ببینیم؛ در حالی که تفاوت‌های آن‌ها بسیار عمیق‌تر است.

۶۵ ۱ وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در

نظر بگیریم، نهادهای اجتماعی آشکار می‌شوند.

تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی بازگردد، از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است.

عبارت «در سده‌های پیشین، نظریه استعمار به معنای طلب آبادانی برای جوامع عقب‌مانده بود» محصول دیدگاه جامعه‌شناسی است که معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یک‌دیگرند و بیانگر جهان‌های اجتماعی در طول هم می‌باشد.

نهاد اقتصاد، راه درست و مقبول یا کزراهه‌های به دست آوردن ثروت را در جهان اجتماعی تعیین می‌کند.

۶۶ ۳ از دیدگاه دورکیم، در جوامع مکانیکی، تقسیم کار اجتماعی

شکل نگرفته است یا در حد ساده و ابتدایی است مانند تقسیم کار سنی و جنسی، ولی در جوامع ارگانیکی تقسیم کار گسترده وجود دارد.

اروپایی‌ها یک ضرب‌المثل قدیمی دارند که «همه راه‌ها به رم ختم می‌شوند». این تنها یک ضرب‌المثل است ولی عده‌ای باورشان این است که زندگی اجتماعی بشر، یک مسیر را طی می‌کند و بیانگر جهان‌های اجتماعی در طول هم است.

۵۴ ۴ توجه، موضوع پژوهش باید واضح و روشن باشد؛ نه کلی و مبهم.

عبارت‌های «الف» و «ج» به عنوان موضوع پژوهش قابل استفاده هستند و با گام اول پژوهش (طرح سؤال و بیان مسئله) مرتبط هستند.

بررسی عبارت‌های نادرست؛

(ب) سؤال کلی و نامفهوم است. (کدام عوامل؟ در توسعه کدام بخش؟ در کدام کشور؟) (د) سؤال کلی و مبهم است. (کدام نوع ناهمواری؟ در کدام منطقه، کشور یا ناحیه؟)

۵۵ ۳ سؤال چه کسی یا چه کسانی، روابط متقابل انسان و محیط

را مورد توجه قرار می‌دهد: «چه کسانی یا کدام فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی در این پدیده اثر داشته است و تأثیر آن بر محیط و انسان چیست؟»

۵۶ ۳ عوامل مؤثر در ایجاد بیابان‌های ایران: پرفشار جنب حاره‌ای -

جهت رشته‌کوه‌های البرز و زاگرس - دور بودن از دریاها و منابع رطوبتی توجه: عرض جغرافیایی، پرفشار جنب حاره‌ای و دوری و نزدیکی به دریاها مرتبط با عامل موقعیت جغرافیایی هستند.

۵۷ ۳ موقعیت آب و هوایی در نواحی مرکزی ایران به گونه‌ای است

که یکی از بزرگ‌ترین کویرهای جهان (دشت کویر) را به وجود آورده است. بیابان لوت در جنوب شرق ایران قرار دارد که بخش زیادی از آن به دلیل قرارگیری در منطقه فشار زیاد جنب حاره‌ای (موقعیت مطلق یا ریاضی) کم‌تر از ۳۰ میلی‌متر باران دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها؛

(۱) بخش زیادی از بیابان لوت (ب) در منطقه فشار زیاد جنب حاره‌ای قرار گرفته است.

(۲) میانگین بارش در دشت کویر (الف) کم‌تر از ۵۰ میلی‌متر و در بیابان لوت (ب) کم‌تر از ۳۰ میلی‌متر است.

(۴) بیابان لوت (ب) در روز ۲۷ تیر ۱۳۹۵ به عنوان اولین اثر طبیعی ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو قرار گرفت.

۵۸ ۱ بررسی عبارت‌های نادرست؛

(ب) آب و هوا بر نوع کشاورزی، گردشگری، معماری، سیستم‌های حمل و نقل، تراکم جمعیت و سلامتی انسان نیز تأثیر دارد.

(د) آلودگی هوا، بیابان‌زایی، خشکسالی و افزایش دما، مشکلات محیط زیستی مربوط به آب و هوا است که در سال‌های اخیر، کشور ما و دیگر کشورهای جهان با آن روبرو شده‌اند.

۵۹ ۲ سؤال «چطور؟» به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده

می‌پردازد. «زمینه‌های به وجودآورنده این پدیده (ریزگردها) چیست؟» / پاسخ: قطع درختان، از بین رفتن دریاچه‌ها، باتلاق‌ها، واحه‌ها و ... / راهکار: احیای تالاب‌ها و اجرای طرح‌های مهار بیابان

۶۰ ۲ بررسی عبارت‌های نادرست؛

(ج) هر سه منطقه «A»، «B» و «C» از نظر موقعیت مطلق (ریاضی) با هم متفاوت‌اند.

توجه: محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است.

(د) «A» ← منطقه کوهستانی البرز / «B» ← منطقه کوهستانی مرکزی منطقه کوهستانی غربی (زاگرس) از برخورد صفحه عربستان و صفحه اوراسیا به وجود آمده است.

۷۲ ۱ تأکید منطق بر آموزش شیوه درست اندیشیدن است تا از این طریق قادر به تشخیص خطاهای ذهن - که بشمارند - باشیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) مغالطات هم‌چون بیماری‌هایی هستند که باید از دچار شدن به آن‌ها بربحذر بود. از این‌رو دانستن آن‌ها برای منطق‌دان لازم است تا بتواند با آن‌ها مبارزه کند.

۳) ما به کمک تعریف، از تصورات معلوم به شناخت تصورات مجهول و به کمک استدلال از تصدیق‌های معلوم به کشف تصدیق‌های مجهول دست می‌یابیم.

۴) اگرچه دانستن منطق برای فهم فلسفه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ اما باید توجه داشت که دانستن منطق، تنها برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی به کار نمی‌رود؛ بلکه هر یک از ما در سراسر زندگی خود بدان نیازمندیم؛ زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم‌گیری کنیم.

۷۳ ۴ وظیفه منطق، جلوگیری از خطای اندیشه و ذهن است و ذهن با دو حیطة زبان (الفاظ) و جهان خارج ارتباط دارد؛ به همین دلیل تفکیک مفهوم از معنا در دایره مربوط به ذهن تنها بدین جهت است که در مقابل لفظ از معنا و در مقابل مصداق از مفهوم استفاده می‌کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در مقابل لفظ از معنا (رابطه لفظ و معنا) و در مقابل مصداق از مفهوم (رابطه مفهوم و مصداق) استفاده می‌کنیم و نه برعکس.

۲ و ۳) تصور مساوی مفهوم است.

۷۴ ۲ عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی و حرکات کلمات و املاى کلمات، می‌تواند باعث پدید آمدن «مغالطه نگارشی کلمات» شود. این مصرع در اصل چنین است: «گل از خارم برآوردی و خار از پا و پا از گل»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهری مشترک دارند، باعث بروز مغالطه «اشترک لفظ» می‌شود، مانند باز پرید؛ «باز» به معنی یک نوع پرنده و «باز» به معنی دوباره.

۳) به کار بردن دلالت مطابقی، به جای تضمینی و التزامی به خطایی منتهی می‌شود که آن را «مغالطه توسل به معنای ظاهری» می‌نامند. مانند این‌که کسی بگوید: زبانم مو درآورد. طرف مقابل هم در پاسخش بگوید: مگر از زبان هم مو درمی‌آید. در این‌جا مقصود طرف اول این است که این مطلب را چندین بار تکرار کردم (دلالت التزامی) اما طرف مقابل معنی اصلی مو درآوردن را در نظر داشته است (دلالت مطابقی).

۴) استفاده از عبارات دوپهلوی یا ابهام موجود در جملاتی که ناشی از مشخص نبودن مرجع ضمیر است، می‌تواند منشأ خطای اندیشه گردد که به این نوع خطا، «مغالطه ابهام در مرجع ضمیر» گفته می‌شود. مانند احمد به استادش احترام می‌گذارد. او فردی با معرفت و خوش‌اخلاق است. در این‌جا «او» مشخص نیست به احمد برمی‌گردد یا به استادش.

۷۵ ۲ برای تشخیص انواع دلالت‌ها بهتر است در مورد واژه‌ای که مورد بحث و بررسی است، این پرسش مطرح شود که آیا خود شیء ملاک است یا خود شیء ملاک نیست؟ اگر خود شیء (عین شیء) یا جزئی از شیء (ملاک نیست، بلکه مقصود چیز دیگری باشد؛ یعنی جنبه تشبیهی یا استعاره‌ای یا کنایه‌ای داشته باشد، دلالت التزامی خواهد بود. اما اگر خود شیء ملاک است، پرسش دیگری مطرح می‌کنیم و آن این‌که تمام شیء مورد بحث است یا بخشی از شیء؟ اگر کل شیء مورد بحث است، دلالت مطابقی و اگر بخشی از شیء مورد بحث است، دلالت تضمینی خواهد بود. در مصرع «راست گفتم عشق خوبان آتش است» عشق به آتش تشبیه شده است و بنابراین خود آتش یا بخشی از آن مورد بحث نیست و به همین دلیل بیانگر دلالت التزامی است؛ یعنی نه بر تمام معنای لفظ و نه حتی بر بخشی از معنای آن دلالت دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱، ۳ و ۴) در این گزینه‌ها خود «آتش» مورد توجه است و بنابراین بیانگر دلالت مطابقی است، یعنی دلالت لفظ بر تمام معنی آن.

۶۷ ۲ رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، به تدریج انسان‌ها را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند.

با قبول علوم عقلانی و وحیانی (روش‌های فراتجربی) امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داورى درباره این امور به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود که از این روند به زوال معنا و عقلانیت ذاتی یاد می‌شود.

۶۸ ۴ پدیده‌ای در یک جهان اجتماعی در قلمرو آرمانی قرار می‌گیرد و در جهان اجتماعی دیگری در قلمرو واقعی قرار دارد؛ مثلاً امنیت، برای یک کشور آشوبزده، پدیده‌ای در قلمرو آرمانی و برای یک جامعه بسامان، در قلمرو واقعی است.

ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند، قلمرو واقعی جهان اجتماعی را می‌سازد. حق و باطل بودن عقاید ارزش‌ها، نجات‌ها و کنش‌ها، براساس آگاهی یا جهل، توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود. علوم مبتنی بر عقل و وحی، دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند.

۶۹ ۱ بررسی عبارتهای نادرست:

الف) عبارت «زندگی اجتماعی انسان‌ها، طبیعت را تهدید می‌کند»، بیانگر تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی است.

ج) حقایق هر چند خود ثابت‌اند، ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی تغییرپذیرند، نه تغییرناپذیر.

۷۰ ۲ وجود نظریات متفاوت درباره هويت، نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هويت وجود دارد.

پیامبران و اولیای الهی از دیرباز درباره ابعاد الهی و فطری هويت فردی و اجتماعی انسان و هم‌چنین درباره غفلت و قراموشی انسان‌ها از خویشتن، سخن گفته‌اند. جهان متجدد به تناسب رویکرد این جهانی خود، یا آن دسته از ویژگی‌های روانی و اخلاقی سازگار است که در ارتباط با آرمان‌ها و ارزش‌های دنیوی آن شکل گیرند. ما در شکل‌گیری بعضی ویژگی‌های هويتی مانند مکان و زمان تولد یا دختر و پسر بودن نقشی نداریم.

منطق

۷۱ ۳ گرچه ذهن انسان به طور طبیعی منطقی رفتار می‌کند و بدون دانستن نام‌های این قواعد، آن‌ها را در زندگی خود به کار می‌برد؛ اما ذهن همواره در معرض لغزش قرار دارد و معمولاً در استدلال‌های پیچیده یا تعریف دقیق اصطلاحات خاص، دچار اشتباه می‌شود. یعنی در مواجهه با استدلال‌های پیچیده یا تعریف مفاهیم تخصصی قادر به تشخیص سریع اشتباهات نیستیم. به همین دلیل با به کارگیری علم منطق که به دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد، سریع‌تر و دقیق‌تر می‌توان عوامل لغزش و خطای ذهن را تشخیص داد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ذهن در برخی استدلال‌ها به خصوص استدلال‌های پیچیده، دچار اشتباه می‌شود، نه در هر گونه استدلالی.

۲) ذهن انسان به صورت طبیعی، براساس قواعدی می‌اندیشد و بدون دانستن نام‌های این قواعد، آن‌ها را در زندگی خود به کار می‌برد. از نظر منطق‌دانان، معمولاً ذهن ما در دسته‌بندی و توضیح قواعد حاکم بر ذهن، دچار خطای فکری نمی‌شود.

۴) ممکن است ذهن ما در هنگام به کارگیری قواعد علم منطق در زندگی روزمره دچار اشتباه شود، اما این سخن به این معنا نیست که ذهن فقط در این‌گونه موارد دچار اشتباه می‌شود.

۳) تعریف یک چیز با استفاده از خودش (تعریف شیء به خود) را تعریف دوری می‌نامند که تعریفی نادرست به شمار می‌آید، به عنوان مثال؛ زمان؛ امری که با ساعت که همان ابزار اندازه‌گیری زمان است، سنجیده می‌شود.

۴) عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی و حرکات کلمات، باعث پدید آمدن «مغالطه نگارشی کلمات» می‌شود. این خطا می‌تواند به جز علائم سجاوندی و حرکات، ناشی از دیکته کلمات باشد. به عنوان مثال؛ سکوت جایز نیست حرف بزیند.

۸۰. ۱ بیت «صحبث غنیمت است مبادا جو آفتاب / صبحی سری برآوری و شامی فرو بری» بیانگر استدلال تمثیلی است. در این بیت، چنین استدلال شده است که صحبت تو مثل آفتاب است. در گزینه (۱) نیز یعنی در بیت «جو شمعی بود کو کم و بیش را / دهد نور و سوزد تن خویش را» با استدلال تمثیلی روبه‌رو هستیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) اگر کسی از سرای طبیعت بیرون نرود، به کوی حقیقت نمی‌تواند نظر کند ← استدلال قیاسی

۳) ماجرای من و معشوق من بی‌آغاز است. هر بی‌آغازی بی‌پایان است. پس ماجرای من و معشوق من بی‌پایان است ← استدلال قیاسی

۴) اگر تو از کردار بد مبرا باشی، هیچ‌کس به تو بدی نخواهد کرد ← استدلال قیاسی

۷۶. ۳ مفهوم جزئی، مفهومی است که مصداق آن کاملاً مشخص است و قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد را ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اسامی افراد و قهرمان‌های خیالی مانند زورو، بتمن، اسپایدرمن و ... اسم خاص و جزئی به شمار می‌روند، ضمن این‌که کلی نیز دارای افراد خارجی است. ۲) ممکن است مفهومی فقط یک فرد داشته باشد، اما مفهومی کلی باشد، زیرا در تعریف مفهوم کلی می‌گوییم مفهومی است که قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد را دارد؛ خواه این مورد، از موارد واقعی خارجی باشد یا از موارد فرضی. ۴) محدود و قابل شمارش بودن شرط و ویژگی خاص مفهوم جزئی نیست.

۷۷. ۴ نسب اربع یا همان نسبت‌های چهارگانه، میان دو مفهوم کلی برقرار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در نسب اربع، مصداق دو مفهوم کلی، ممکن است از جهتی عام و از جهتی خاص باشند. یا ممکن است یک مفهوم عام‌تر از مفهوم دیگر باشد. همچنین مصداق دو مفهوم کلی، ممکن است برابر باشند، یا این‌که هیچ اشتراکی میان مصداق دو مفهوم کلی برقرار نباشد.

۲) نسب اربع، فقط میان مصداق دو مفهوم کلی شکل می‌گیرد.

۳) یکی از موارد نسب اربع، این است که هیچ اشتراکی میان مصداق دو مفهوم کلی برقرار نباشد، یعنی مصداق دو مفهوم کلی، می‌توانند متضاد یا متناقض باشند.

۷۸. ۴ در تعریف باید از واژه‌های آشنا برای شنونده استفاده کنیم تا واضح و قابل فهم باشد و نباید از واژه‌هایی استفاده نماییم که درک آن‌ها برای شنونده دشوارترند و یا وی را به اشتباه می‌اندازند. به عبارت دیگر باید از مفاهیم روشن‌تر و شناخته‌شده‌تر استفاده کنیم. بدین جهت لازم است از الفاظ مبهم و نامأنوس و ایهام و استعاره پرهیز کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تعریف باید تنها بر مصداق آن مفهوم صدق کند و بر مصداق مفاهیم دیگر صدق نکند و در اصطلاح «مانع اغیار» باشد. اگر این شرط رعایت نشود، تعریف ما مانع نخواهد بود.

۲) تعریف باید تمامی مصداق یک مفهوم را دربر بگیرد و به اصطلاح جامع افراد باشد. اگر این شرط رعایت نشود، تعریف ما جامع نخواهد بود.

۳) تعریف یک چیز با استفاده از خودش (تعریف شیء به خود) را تعریف دوری می‌نامند که تعریفی نادرست به شمار می‌آید.

۷۹. ۲ برای داشتن استنتاج استقرایی قوی رعایت کردن نکاتی لازم است

که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

۱- نمونه‌ها باید تصادفی باشند.

۲- نمونه‌ها باید متفاوت بوده و بیانگر همه طیف‌های مختلفی باشند که در جامعه آماری ما وجود دارند.

۳- تعداد نمونه‌ها باید نسبت به کل جامعه آماری نسبت مناسبی داشته باشند. مغالطات آماری نمونه ناکافی، نمونه غیرتصادفی و عدم متفاوت بودن نمونه‌ها از مصداق تعمیم شتابزده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) هر چه وجوه مشابهت میان دو امر بیشتر باشد، استقرای تمثیلی قوی‌تر است؛ اما هر چه وجوه مشابهت میان دو امر کم‌تر باشد، می‌تواند منجر به مغالطه شود که آن را «مغالطه تمثیل ناروا» می‌نامند. به عنوان مثال؛ «قاضی؛ شما در تاریخ ۱۰ اسفند ۹۸، راننده کامیونی بودید که با دو میلیون ماسک از تهران به سوی جنوب حرکت می‌کرد؛ قبول دارید؟ متهم؛ آقای قاضی، من حافظه خوبی ندارم. مگر شما به خاطر دارید که ۱۰ اسفند چه غذایی خورده‌اید؟»